

TILINPÄÄTÖSANALYYSI TAVARANKULJETUSALAN YRITYKSELLE

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

HAMK Visamäki, Liiketalous

Syksy, 2018

Jani Heiskanen

Liiketalous
Visamäki

Tekijä	Jani Heiskanen	Vuosi 2018
Työn nimi	Tilinpäätösanalyysi tavarankuljetusalan yritykselle	
Työn ohjaaja/t	Asta Mattila	

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia erään tavarankuljetusalan yrityksen taloudellista tilannetta ja kehitystä. Työn teoreettisessa osuudessa käydään läpi tilinpäätöstä, tilinpäätösanalyysia, yrityksen maksuvalmiuden, kannattavuuden sekä vakavaraisuuden tunnuslukuja. Toimeksiantajana työssä on posti-, jakelu- ja kuriiritoimintaa harjoittava yritys, joka haluaa pysyä tutkimuksessa nimettömänä.

Työ toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimuksessa lasketaan yrityksen oikaistuista tilinpäätösasiakirjoista kannattavuuden, maksuvalmiuden sekä vakavaraisuuden tunnuslukuja. Tunnuslukuja myös vertailaan Finnveralta saataviin tavarankuljetusalan tilinpäätöstietoihin. Tunnuslukujen analysoinnin ja vertailun kautta pyritään selvittämään yrityksen taloudellista tilannetta ja kehitystä vuosien 2015–2017 aikana.

Yrityksen taloudellinen tilanne on kokenut paljon muutoksia tarkkailuvuosien aikana. Liikevaihto on laskenut mutta samalla kannattavuus on kuitenkin parantunut. Ison sopimusasiakkaan menettäminen vuoden 2016 loppulla korostuu selkeästi vuoden 2017 liikevaihdossa. Yrityksen vieraan pääoman määrä on myös noussut tarkkailukaudella, mutta samalla yritys tekee hyvää tuottoa sijoitetulle vieraalle pääomalleen. Yritystoiminta kannattaa hyvin, ja Finnveran toimialavertailussakin yrityksen kannattavuuden tunnusluvut asettuvat lähes poikkeuksetta vertailuyritysten yläkvartiliin. Kaikesta huolimatta toiminimen peruspääoma on miinuksella jokaisena tarkkailuvuotena, jolloin käytännössä koko yrityksen omaisuus on rahoitettu vieraalla pääomalla. Tämä tekee yrityksestä riskialttiin sekä aiheuttaa sen, että yritys on erittäin riippuvainen tulorahoituksestaan.

Avainsanat Tilinpäätösanalyysi, tilinpäätös, tunnusluvut, tunnuslukuanalyysi

Sivut 39 sivua, joista liitteitä 4 sivua

Bachelor of Business Administration
Visamäki

Author	Jani Heiskanen	Year 2018
Subject	Financial statement analysis for a cargo transport company	
Supervisors	Asta Mattila	

ABSTRACT

The objective of this thesis was to examine the financial situation and development of a cargo transport company. The theoretical part of the thesis presents financial statement and analysis of the financial statement. The theoretical part also deals with liquidity-, profitability- and financial solidity ratios. The company in this thesis operates in the postal-, distribution- and courier industry. At the request of the entrepreneur, the company remains anonymous in this research.

The thesis was carried out as a qualitative research. The research includes calculations of profitability, liquidity and financial solidity ratios from the company's adjusted financial statements. Key ratios are also compared with Finnvera's financial reporting data on cargo transport companies. Through the analysis and comparison of key ratios, this research aims to examine the company's financial situation and development during the years of 2015-2017.

The financial situation of the company has experienced a lot of changes during the years of 2015-2017. The company's revenue has dropped but at the same time their profitability has improved. The loss of a large contract customer at the end of 2016 is clearly visible in the net revenue of 2017. The amount of debt has also risen during the observation period, but at the same time the company is making a good return on its invested borrowed capital. The company is very profitable, and in Finnvera's industry comparison, the profitability ratios of the company are almost invariably placed in the upper quartile. Nevertheless, the base capital of the company is negative in every year during the observation period. This basically means that the entire property of the company has been funded by borrowed capital. This is clearly a risk and causes the company to be highly dependent on its income financing.

Keywords Financial statement analysis, financial statement, key ratios, statistical analysis
Pages 39 pages including appendices 4 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Opinnäytetyön tavoite	1
1.2	Aiheen rajaus ja tutkimuksen aineisto	2
1.3	Tavarankuljetusalan tilanne yleisesti	2
2	TILINPÄÄTÖKSEN PERUSTEET	3
2.1	Tuloslaskelma	3
2.2	Tase	5
2.3	Tilinpäätöksen liitetiedot.....	6
2.4	Toimintakertomus ja rahoituslaskelma.....	7
3	TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	9
3.1	Tuloslaskelman oikaisut	9
3.2	Taseen oikaisut	10
3.3	Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi	11
3.4	Tunnuslukuanalyysi.....	11
3.5	Tilinpäätösanalyysi.....	13
4	TUNNUSLUVUT	15
4.1	Maksuvalmiuden tunnusluvut	15
4.2	Kannattavuuden tunnusluvut.....	16
4.3	Vakavaraisuuden tunnusluvut	18
5	TILINPÄÄTÖSANALYYSI KOHDEYRITYKSELLE	20
5.1	Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi	21
5.2	Tunnusluvut ja analysointi.....	26
6	TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	32
	LÄHTEET.....	34

Liitteet

Liite 1	Kohdeyrityksen virallinen tuloslaskelma vuosilta 2015-2017
Liite 2	Kohdeyrityksen virallinen tase vuosilta 2015-2017
Liite 3	Kohdeyrityksen oikaistu tuloslaskelma vuosilta 2015-2017
Liite 4	Kohdeyrityksen oikaistu tase vuosilta 2015-2017

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössä tutkitaan tilinpäätösanalyysin avulla kuljetusalalla toimivan lähettipalveluyrityksen taloudellista tilannetta ja kehitystä vuosien 2015–2017 aikana. Yrityksen tulevaisuuden näkymiä pyritään selvittämään tunnuslukuanalyysin avulla, sekä prosenttimuotoisesta tilinpäätöksistä tehtävän trendianalyysin avulla. Toimeksiantajana työssäni toimii pieni tavarankuljetusalan yritys, joka haluaa pysyä työssä nimettömänä.

Kohdeyritys on vuonna 1998 perustettu tavarankuljetusalan yritys. Yrityksen toimiala on muu posti-, jakelu- ja kuriiritoiminta (toimialaluokituksessa 53200). Kyseessä on yksityinen elinkeinonharjoittaja, joka on aloittanut toiminnan polkupyörälähtetä. Tänä päivänä yritys toimii kahdella eri paikkakunnalla, työllistää yrittäjän lisäksi 2 vakituista ja 4 osa-aikaista työntekijää. Kalustona yrityksellä on 4 eri kokoluokan pakettiautoa. (Yritys X, haastattelu 8.6.2018)

Yritys tarjoaa erilaisia tavarankuljetuspalveluita yksityishenkilöille sekä yrityksille. Yrityksen liikevaihdosta suurin osa koostuu alihankintasopimuksista isompien tavarankuljetusalan yritysten kanssa. Yrityksellä on myös huomattava määrä omia sopimusasiakkaita. Kertaluontoiset kuljetuspalvelut (kotiinkuljetukset, muuttokeikat) muodostavat hyvin pienen osan liikevaihdosta. (Yritys X, haastattelu 8.6.2018)

1.1 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimuksessa lasketaan yrityksen oikaistuista tilinpäätösasiakirjoista kannattavuuden, maksuvalmiuden sekä vakavaraisuuden tunnuslukuja. Tunnuslukujen analysoinnin ja vertailun kautta pyritään selvittämään yrityksen taloudellista tilannetta ja kehitystä vuosien 2015–2017 aikana. Tunnuslukuja vertaillaan Finnveralta saataviin tavarankuljetusalan tilinpäätöstietoihin. Vertailun avulla saadaan tietoa siitä, mikä kohdeyrityksen taloudellinen tilanne on verrattuna muihin saman toimialan yrittäjiin.

Opinnäytetyössä haetaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Miten yrityksen taloudellinen tilanne on kehittynyt vuosina 2015–2017?
- Mikä on yrityksen taloudellinen tilanne tällä hetkellä?
- Kuinka kannattavaa toimeksiantajan liiketoiminta on?
- Millainen yrityksen taloudellinen tilanne on verrattuna muihin saman toimialan yrittäjiin?
- Mitkä ovat yrityksen tulevaisuuden näkymät?

1.2 Aiheen rajausta ja tutkimuksen aineisto

Opinnäytetyön viitekehyksen ensimmäisessä luvussa käydään läpi tilinpäätösprosessia. Luku kertoo tilinpäätöksestä, tuloslaskelmasta, taseesta, sekä tilinpäätöksessä tarpeellisista liitetiedoista. Toisessa luvussa käydään läpi tilinpäätösanalyysia. Luvussa esitellään viralliseen tilinpäätökseen tehtäviä yleisimpiä oikaisuja, prosenttimuotoinen tilinpäätös, trendianalyysi, tunnuslukuanalyysi, sekä tilinpäätösanalyysi. Viitekehyksen kolmannessa luvussa käydään läpi maksuvalmiuden, kannattavuuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja.

Viitekehyksen pohjana on käytetty kirjanpitolakia, kirjanpitoasetusta, alan kirjallisuutta ja nettijulkaisuja. Haastattelin myös opinnäytetyön toimeksiantajaa tavarankuljetusalan tilanteesta. Työn tutkimukselliseen osioon sain käyttööni kohdeyrityksen viralliset tilinpäätökset vuosilta 2015–2017.

1.3 Tavarankuljetusalan tilanne yleisesti

Maantieliikenne on tärkein kuljetusmuoto Suomessa tavaraliikenteen osalta. Maantiekuljetusala työllistää liitännäisammattineen 150 000 ihmistä, joista noin 70 000 työskentelee tavaraliikenteen kuljettajina. Suomessa on paljon pieniä autoliikennealan yrittäjiä. 1-9 henkilöä työllistäviä yrityksiä on noin puolet kaikista autoliikennealan yrityksistä. Vain 2 prosenttia autoliikennealan yrityksistä työllistää vähintään 300 työntekijää. Vaikka isoja toimijoita on vähän, niiden vaikutus koko alan työllistävyydessä on suuri. Isojen toimijoiden palveluksessa oleva henkilöstömäärä kattaa noin 40 prosenttia koko alan työntekijämäärästä. (Autoliikenteen työnantajaliitto ry n.d.)

Opinnäytetyön toimeksiantaja (Yritys X, haastattelu 8.6.2018) toteaa tavarankuljetusalan tilanteesta, että tänä päivänä kuljetusala on todella kilpailutettu. Tämä johtaa siihen, että moni yrittäjä on joutunut vaikeuksiin. Kustannukset nousevat koko ajan, mutta samalla pitäisi pystyä tarjoamaan palveluita entistä halvempaan hintaan. Myös maksuaikojen venyminen on tullut uutena rasituksena kuljetusalan yrityksille. Tänä päivänä 30 päivän maksuaika alihankintasopimuksessa ison toimijan kanssa on enemmän sääntö kuin poikkeus. Ennen suorituksen saamista on kuitenkin maksettava palkka työntekijälle, polttoaineet ja muut kulut.

2 TILINPÄÄTÖKSEN PERUSTEET

Kirjanpitolaissa on säädetty (Laki kirjanpitolain muuttamisesta 2015/1620, 1 luku.), että tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva liiketoiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti ottaen huomioon kirjanpitovelvollisen harjoittaman toiminnan laatu ja laajuus. Monesti tämä tarkoittaa sitä, että tilinpäätöksen yhteydessä on esitettävä myös erilaisia liitetietoja.

Kaikki liike- tai ammattitoimintaa harjoittavat ovat toiminnastaan kirjanpitovelvollisia. Tilikauden taloudellisen tuloksen selvittämiseksi, kirjanpitovelvollisen on myös laadittava tilinpäätös perustuen tilikauden aikana tehtyyn kirjanpitoon. Tilikaudeksi kutsutaan sitä ajanjaksoa, jolta yrityksen tulos on tuloslaskelman avulla selvitetty. Pääsääntöisesti tilikauden pituus on 12 kuukautta, mutta jos noudatetaan kahdenkertaista kirjanpitoa, se voi kuitenkin poiketa tästä. Yleisin tilikausi Suomessa on kalenterivuosi. (Laki kirjanpitolain muutoksesta 2015/1620, 1 luku § 1; Ikäheimo, Laitinen, Laitinen & Puttonen 2014, 19.)

Tilikauden päättyessä sen aikana meno-, tulo- ja rahoitustileille kirjatut liiketapahtumat päätetään tilinpäätöksessä tulos- ja tasetilille. Tulostilin tehtävänä on selvittää kuluneen tilikauden tulos ja mistä eri tekijöistä se on muodostunut. Tasetili kertoo yrityksen taloudellisesta asemasta tilinpäätöshetkellä. Tase näyttää millaisessa muodossa yrityksen omaisuus on ja miten se on rahoitettu. Näiden tilien pohjalta tehdään tilinpäätökseen kuuluvat tuloslaskelma ja tase. (Ikäheimo ym. 2014, 19.)

Luvussa kaksi esitellään tilinpäätöstä sekä siihen kuuluvat tuloslaskelma ja tase. Luvussa käydään myös läpi tilinpäätöksen yhteydessä annettavia liitetietoja sekä toimintakertomus ja rahoituslaskelma.

2.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma kertoo yrityksen tilikauden tapahtumista kannattavuuden näkökulmasta. Tuloslaskelma laaditaan yleensä suoriteperusteisesti. Käytännössä tuloslaskelma kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista vähennyslaskun muodossa. Tuloslaskelma lähtee liikkeelle yrityksen liikevaihdosta ja päättyy tilikauden tulokseen. (Yritystutkimus Ry 2017, 12.)

Tuloslaskelman alussa esitetään yrityksen varsinaisesta liiketoiminnasta peräisin olevat tuotot ja kulut. Kun liikevaihdosta ja muista tuotoista vähennetään niiden hankkimisesta aiheutuneet kulut, saadaan liikevoitto tai -tappio. Varsinaisesta liiketoiminnasta johtuvia kuluja ovat esimerkiksi materiaalit ja palvelut, henkilöstökustannukset, poistot ja liiketoiminnan muut kulut. Liikevoitto osoittaa yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuloksen. Liikevoiton jälkeen tuloslaskelmassa esitetään rahoitustuotot ja -ku-

lut, tuloksen järjestelyerinä poistoeron- sekä verotusperusteisten varausten muutos. Kun tämän jälkeen vielä vähennetään tuloverot, saadaan tilikauden voitto tai -tappio. (Valtioneuvoston asetus kirjanpitoasetuksen muuttamisesta 2015/1752, 1 luku § 1; Tomperi 2017, 90.)

Mikro- ja pienyritykset voivat halutessaan laatia tuloslaskelman lyhennettynä. Lyhennetyssä tuloslaskelmassa ensimmäisellä rivillä esitetään liikevaihdon sijasta bruttotulos. Tällöin tuloslaskelman kaavassa ennen henkilöstökuluja esitetyt erät yhdistetään bruttotulos -nimiseksi eräksi. Mikroyritykset saavat halutessaan jättää esittämättä myös tuloslaskelmaerien alakohdat. (Tomperi 2017, 92.)

Kirjanpitolaki uudistui 1.1.2016. Näkyvimpänä muutoksena tuloslaskelmassa tämä näkyi satunnaisten tuottojen ja kulujen pois jäämisinä. Satunnaisissa erissä tähän asti esitetty saatu tai maksettu konserniavustus, esitetään nyt tilinpäätössiirtojen muutoksen ryhmässä omana rivinään. (Rekola-Nieminen 2016.)

Alla olevassa kuvassa (kuva 1) näkyy kululajikohtaisen tuloslaskelman rakenne. Ylimpänä tuloslaskelmassa on liiketoiminnan tuotot, kuten liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot. Siitä vähennetään liiketoiminnan kulut, poistot ja arvonalentumiset sekä liiketoiminnan muut kulut. Tämän laskutoimituksen tuloksena saadaan liikevoitto tai tappio. Liikevoittoon lisätään rahoituksesta koituneiden tuottojen ja tappioiden erotus, näin saadaan selville voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja. Rahoitus- tuottojen ja -kulujen jälkeen esitetään tilinpäätössiirrot. Tilinpäätössiirtoihin kuuluvia eriä ovat poistoeron muutos, verotusperusteinen varausten muutos ja konserniavustus. Lopuksi tuloslaskelmassa esitetään tuloverot ja muut välittömät verot. Verojen vähentämisen jälkeen saadaan selville tilikauden voitto tai tappio.

TULOSLASKELMA**LIIKEVAIHTO****Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden****lisäys (+) tai vähennys (-)****Valmistus omaan käyttöön****Liiketoiminnan muut tuotot****Materiaalit ja palvelut**

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Ostot tilikauden aikana

Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)

Ulkopuoliset palvelut

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

Henkilösivukulut

Eläkekulut

Muut henkilösivukulut

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelmanmukaiset poistot

Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykeistä

Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset

Liiketoiminnan muut kulut**LIIKEVOITTO (-TAPPIO)****Rahoitustuotot ja -kulut**

Tuoto osuuksista saman konsernin yrityksissä

Tuoto osuuksista omistusyhteyserityksissä

Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista

Muut korko- ja rahoitustuotot

Korkokulut ja muut rahoituskulut

VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS-**SIIRTOJA JA VEROJA****Tilinpäätössiirrot**

Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)

Veroperusteisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)

Konserniavustus

Tuloverot

Tilikauden verot

Laskennalliset verot

Muut välittömät verot**TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)**

Kuva 1. Kululajikohtaisen tuloslaskelman kaavio. (Valtioneuvoston asetus kirjanpitoasetuksen muuttamisesta 2015/1752, 1 luku § 1.)

2.2 Tase

Tase kuvaa yrityksen taloudellista tilannetta tilinpäätöshetkellä. Tase jakaantuu vastaavaa ja vastattavaa osiin. Vastaavaa puolella esitetään yrityksen liiketoimintaan sitoutuneet varat likvidiyjärjestyksessä. Likvidiy-

järjestyksessä heikommin rahaksi muutettavat omaisuuserät esitetään ensimmäisenä ja likvidit rahat kuten käteiskassa viimeisenä. Vastattavaa puolella esitetään, miten yrityksen liiketoimintaan sitoutuneet varat on rahoitettu. Ensin esitetään yrityksen oma pääoma ja viimeisenä vieras pääoma. (Yritystutkimus Ry 2017, 27.)

Taulukko 1. Taseen rakenne. (Valtioneuvoston asetus kirjanpitoasetuksen muuttamisesta 2015/1752, 1 luku § 6.)

Vastaavaa	Vastattavaa
Pysyvät vastaavat	Oma pääoma
Aineettomat hyödykkeet	Osakepääoma
Aineelliset hyödykkeet	Muu oma pääoma
Sijoitukset	Voittovarot
Vaihtuvat vastaavat	Tilinpäätössiirtojen kertymät
Vaihto-omaisuus	Pakolliset varaukset
Saamiset	Vieras pääoma
Rahoitusarvopaperit	Pitkäaikainen
Rahat ja pankkisaamiset	Lyhytaikainen

2.3 Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen tulee aina antaa oikea ja riittävä kuva kirjanpitovelvollisen liiketoiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Oikean ja riittävän kuvan saamiseksi, kirjanpitoasetuksessa on määritelty useita liitetiedoissa ilmoitettavia asioita. (Tomperi 2017, 98.)

Kirjanpitoasetuksen mukaan (Valtioneuvoston asetus kirjanpitoasetuksen muuttamisesta 2015/1752, 2 luku.)

liitetiedot jaetaan seuraavasti:

- tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot
- tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot
- taseen vastaavia koskevat liitetiedot
- taseen vastattavia koskevat liitetiedot
- tuloveroja koskevat liitetiedot
- vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot
- henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot
- omistuksia muissa yrityksissä koskevat liitetiedot
- konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevat liitetiedot.

1.1.2016 voimaan tullut uusi asetus (Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 2015/1753.) muutti liitetietojen tilinpäätöskäsittelyn perusteellisesti. Aiemmin kirjanpitoasetuksessa määriteltyjen liitetietojen laajuus perustui yhtiömuotoon. Henkilöyhtiöt, toiminimet ja asunto-osakeyhtiöt saivat esittää liitetiedot lyhennyksessä muodossa, kun taas osakeyhtiöiden liitetiedot olivat huomattavasti laajemmat. Tänä päivänä yritysmuodolla ei ole väliä, vaan yrityksen koko

ratkaisee. Mikro- ja pienyrityksiä varten laadittu PMA koskee niin osakeyhtiöitä kuin muitakin yhtiömuotoja. Käytännössä siis pieni toiminimi laatii yhtä laajat liitetiedot kuin samankokoinen osakeyhtiö. (Rekola-Nieminen 2016.)

Kirjanpitolaissa (Laki kirjanpitolain muuttamisesta 2015/1620, 1 luku § 4.) on säädetty raja-arvot, jotka määrittävät yrityksen kokoluokan. Mikro- ja pienyritysten osalta raja-arvot on selitetty alla.

Mikroyrityksellä tarkoitetaan kirjanpitovelvollista, jolla sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy enintään yksi seuraavista kolmesta raja-arvosta tilinpäätöspäivänä:

- taseen loppusumma 350 000 euroa
- liikevaihto 700 000 euroa
- tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 10 henkilöä.

Pienyrityksellä tarkoitetaan kirjanpitovelvollista, jolla sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy enintään yksi seuraavista kolmesta raja-arvosta tilinpäätöspäivänä:

- taseen loppusumma 6 000 000 euroa
- liikevaihto 12 000 000 euroa
- tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä.

2.4 Toimintakertomus ja rahoituslaskelma

Toimintakertomuksen tarkoituksena on kuvata kirjanpitovelvollisen toiminnan- ja tuloksen kehitystä, taloudellista tilannetta sekä merkittävämpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Tarpeen vaatiessa toimintakertomukseen on sisällytettävä tunnuslukuja taloudesta, henkilöstöstä sekä ympäristövaikutuksista. Lisäksi on esitettävä tiedot myös olennaisista tapahtumista tilikauden päättymisen jälkeen ja arvio tulevasta kehityksestä. Jos yrityksessä on harjoitettu tutkimus- tai kehittämistoimintaa, on sen laajuudesta annettava selvitys. Myös tiedot sivuliikkeistä ja käypään arvoon merkityistä rahoitusvälineistä ovat osa toimintakertomusta. (Laki kirjanpitolain muuttamisesta 2015/1620.)

Osakeyhtiölain (Osakeyhtiölaki 2006/624, 8 luku § 5) edellyttämiä tietoja ovat mm:

- hallituksen esitys yhtiön voittoa tai tappiota koskeviksi toimenpiteiksi sekä esitys mahdollisesta muun vapaan oman pääoman jakamisesta
- Yhtiön osakkeiden määrä osakelajeittain sekä kutakin osakelajia koskevat yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset
- tiedot lähipiirilainoista

PMA:n mukaan (Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 2015/1753, 3 luku § 13 & 4 luku § 4.) pien- ja mikroyritykset voivat halutessaan jättää toimintakertomuksen tekemättä. Kirjanpitolautakunta suosittaakin, että pieni kirjanpitovelvollinen

pidättäytyy toimintakertomuksen laatimisesta, koska arvioinnin vaikeudesta johtuvat puutteet toimintakertomuksessa voivat saada aikaan korvausvastuun velkojia tai muita sidosryhmiä kohtaan. Jos pieni kirjanpito-velvollinen kuitenkin haluaa toimintakertomuksen tehdä, kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa painotetaan, että sen on esitettävä kaikki toimintakertomukselta vaadittavat tiedot täydellisinä. (Tomperi 2017, 102.)

Rahoituslaskelma on osa tilinpäätöstä, jossa kerrotaan, miten yritys on saanut aikaan rahavirtaa ja mihin se on käyttänyt tämän rahavirran. Rahoituslaskelmaa laatiessa, muutetaan kaikki suoritusperusteiset erät maksuperusteisiksi. Tällöin nähdään suoraan, miten raha on liikkunut yritykseen ja yrityksestä pois. Rahoituslaskelmassa ei oteta huomioon jaksotuksesta ja arvostuksesta johtuvia eriä, koska ne eivät ole aiheuttaneet maksua. Tällaisia eriä ovat esimerkiksi poistot ja varaston muutokset. Kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa laskelman rahavirrat on jaettu liiketoiminnan rahavirtaan, investointien rahavirtaan ja rahoituksen rahavirtaan. Rahoituslaskelman laadintavelvollisuus koskee vain suuryrityksiä. (Tomperi 2017, 97.)

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Tilinpäätösanalyysin tavoitteena on saada yrityksen eri tilikaudet vertailukelpoiseksi, sekä keskenään, että muiden yritysten vastaavien analyysien kanssa. Jotta tilinpäätökset saataisiin vertailukelpoiseksi, tulee yrityksen virallisiin tilinpäätöksiin tehdä tarvittavat oikaisut. Oikaistusta tilinpäätöksestä voidaan laskea erilaisia tunnuslukuja, jotka kertovat mm. yrityksen kannattavuudesta, vakavaraisuudesta ja maksuvalmiudesta. Näitä tunnuslukuja voidaan myös vertailla muiden saman toimialan yritysten tilinpäätöstietoihin. (Yritystutkimus Ry 2017, 18.)

Tässä pääluvussa käydään läpi tuloslaskelman ja taseen yleisimpiä oikaisuja, prosenttimuotoista tilinpäätöstä ja trendianalyysiä, tunnuslukuanalyysi sekä itse tilinpäätösanalyysi.

3.1 Tuloslaskelman oikaisut

Virallisen tuloslaskelman oikaisuiden tavoitteena on saada eri vuodet ja yritykset keskenään vertailukelpoiksi. Oikaisut auttavat saamaan yrityksen liiketoiminnan volyymin ja kannattavuudesta mahdollisimman realistisen ja vertailukelpoisen kuvan. Oikaistussa tuloslaskelmassa esitetään myös käyttökate, jota virallisesta tuloslaskelmasta ei löydy. (Yritystutkimus Ry 2017, 17.)

Kirjanpitolain mukaan liiketoiminnan muihin tuottoihin kuuluu kaikki tuotot, jotka eivät kuulu liikevaihtoon. Virallinen tuloslaskelma ei sisällä enää satunnaisia tuottoja, mutta oikaistussa tuloslaskelmassa tämä erä on olemassa. Liiketoiminnan muihin tuottoihin kuuluvat mm. vuokratuotot, saadut provisiot ja korvaukset. Muita liiketoiminnan muihin tuottoihin kuuluvia eriä ovat esimerkiksi myyntivoitot rakennuksista tai kalustosta, keskeytysvakuutuksista saadut korvaukset, viralliset avustukset ja tuet. Liiketoiminnan muut tuotot tulee eritellä tilinpäätöksen liitetiedoissa, jonka perusteella oikaisut voidaan tehdä. (Yritystutkimus Ry 2017, 19.)

Oikaistussa tuloslaskelmassa eri tilikausien ja yritysten välistä vertailukelpoisuutta vaikeuttavat olennaiset tai kertaluonteiset liiketoiminnan muut tuotot siirretään satunnaisiin tuottoihin ja niiden hankkimisesta koituneet kulut vastaavasti satunnaisiin kuluihin. (Yritystutkimus Ry 2017, 19.)

Vastaavasti liiketoiminnan muissa kuluissa on monesti virallisessa tuloslaskelmassa kuluja, jotka oikaistussa tuloslaskelmassa kuuluvat satunnaisiin kuluihin. Luonteeltaan satunnaiset liiketoiminnan muut kulut on eriteltävä liitetiedoissa, joista ne voidaan tunnistaa ja siirtää oikealle paikalleen oikaistussa tuloslaskelmassa. Liiketoiminnan muissa kuluissa olevat liiketoimintaan kuulumattomat, tuloksen kannalta olennaiset ja kertaluonteiset

erät siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa satunnaisiin kuluihin. Esimerkiksi omaisuuden myyntitappiot ovat tällaisia kuluja. (Yritystutkimus Ry 2017, 22.)

Laskennallinen palkkakorjaus suositellaan tehtäväksi tilinpäätösanalyysissä, jos omistajien työpanos yrityksessä on ilmeinen eikä työpanosta vastaavaa palkkakirjausta ole merkitty tuloslaskelmaan. Oikaisu koskee niin henkilöyhtiöitä kuin yksityisiä elinkeinonharjoittajia. Yksityisöt tai osin gonjaon määrä ei vaikuta korjaukseen. (Yritystutkimus Ry 2017, 21.)

Palkkakorjaus suositellaan porrastettavaksi liikevaihdon mukaan. (Yritystutkimus Ry 2017, 21.)

Liikevaihto 12kk	Korjaus / henkilö €
100 000 – 500 000	30 000
yli 500 000	50 000

3.2 Taseen oikaisut

Tilinpäätösanalyysissä virallinen tase oikaistaan, jotta siitä saataisiin oikea ja vertailukelpoinen kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta tilinpäätöshetkellä (Yritystutkimus Ry 2017, 31). Taseen oikaisujen jälkeen yrityksen eri vuodet ovat vertailukelpoisia keskenään. Oikaistu tase mahdollistaa myös vertailun muihin yrityksiin. Yleisimpiä taseen oikaisuja ovat mm. laskennallinen verovelka, investointiavustukset, muut saamiset ja sijoitukset ja leasingomaisuus.

Poistoerosta ja verotusperusteisista varauksista siirretään verokannan mukainen osuus laskennalliseen verovelkaan (Yritystutkimus Ry 2017, 49). Rakennuksiin tai koneisiin ja kalustoon saadut investointiavustukset käsitellään hankintamenon vähennyksinä, mutta jälleenhankintavarauksen käyttäminen ei pienennä hankintamenoa. Jälleenhankintavaraus on kirjattava veroperusteisten varausten muutoksen kautta. (Yritystutkimus Ry 2017, 34.)

Muut saamiset ja sijoitukset ryhmään katsotaan kuuluvan pitkäaikaiset sijoitusluontoiset erät ja kaikki ne sijoitukset, jotka eivät palvele varsinaista liiketoimintaa. Oikaistussa taseessa muut saamiset ja sijoitukset ryhmään on yhdistetty virallisen taseen sijoituksista ja pitkäaikaisista saamisista muut saamiset, lainasaamiset, siirtosaamiset sekä myyntisaamiset. (Yritystutkimus Ry 2017, 36.)

Koneiden ja laitteiden pitkäaikaista vuokrausta hoidetaan monesti leasingrahoituksella. Leasingvastuita ovat tilinpäätöshetkellä jäljellä olevat sekä tulevana vuosina maksuun tulevat maksut. Leasingvastuut löytyvät virallisen taseen liitetiedoista mutta oikaistussa taseessa ne tulee lisätä vastaavaa puolelle leasingomaisuutena ja vastattavaa puolelle leasingvastuina. (Yritystutkimus Ry 2017, 37.)

3.3 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi

Kun tilinpäätös muutetaan prosenttilukumuotoiseksi, suhteutetaan tuloslaskelman erät liikevaihtoon ja taseen erät taseen loppusummaan. Kun tilinpäätöksen erät ovat prosenttilukumuodossa, helpottuu eri vuosien tilinpäätösten vertailu keskenään huomattavasti. Prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen avulla voi tarkastella sitä, miten eri erien väliset suhteelliset osuudet ovat kehittyneet vuosien varrella. Absoluuttista kasvua tai pienentymistä ei voi päätellä prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä, mutta prosenttilukumuotoiset tilinpäätökset tekevät mahdolliseksi vertailun eri yritysten välillä. Yritysten toimiessa samalla toimialalla, voidaan suhdelukujen avulla vertailla taloudellista menestymistä, kannattavuutta ja vakaaraisuutta, vaikka vertailun kohteena olisikin aivan eri kokoluokan yritykset. (Niskanen & Niskanen 2003, 87–96.)

Prosenttilukumuotoisessa tuloslaskelmassa vertailukohteena käytetään liikevaihtoa. Kun tuloslaskelma muutetaan prosenttimuotoon, voidaan arvioida, miten eri kustannuserät ovat kehittyneet suhteessa liikevaihtoon. Tällä tavoin saadaan helposti arvokasta tietoa esimerkiksi kulurakenteen kehittymisestä tarkastelu jaksolla. (Niskanen & Niskanen 2003, 87–90.)

Prosenttilukumuotoisessa taseessa erien vertailukohteena käytetään taseen loppusummaa. Erät jaetaan taseen loppusummalla, jolloin erät saadaan prosenttilukumuotoon. Vertaamalla prosenttilukuja tilikausien välillä, nähdään miten erät ovat kehittyneet tarkastelu jaksolla. Prosenttilukumuotoisella taseella pystyy helposti seuraamaan esimerkiksi yrityksen oman- ja vieraan pääoman rakennetta sekä niiden muutoksia. (Niskanen & Niskanen 2003, 87–92.)

Trendianalyysi on myös prosenttilukumuotoinen tilinpäätös, mutta sitä käytetään tilinpäätöserien ajalliseen tarkasteluun. Se laaditaan siten, että valitaan perusvuosi, joka yleensä on varhaisin käytössä oleva tilinpäätös. Perusvuoden erien arvoksi asetetaan sata ja muiden vuosien eriä verrataan näihin perusvuoden arvoihin. Näin saadaan selvitettyä, miten erän arvo on muuttunut ja mihin suuntaan. (Niskanen & Niskanen 2003, 96–97.)

3.4 Tunnuslukuanalyysi

Tunnuslukuanalyysi on opinnäytetyössä läpi käytävistä analyyseista suppein. Tunnuslukuanalyysi määritelläänkin usein osaksi tilinpäätösanalyysiä, jolloin tilinpäätösanalyysi sisältää aina myös tunnuslukuanalyysin. Tunnuslukuanalyysin tehtävänä on kuvata yrityksen toteutunutta taloudellista tilaa numeeristen tilinpäätöstietojen avulla. (Kallunki 2014, 202–203.)

Tunnuslukuanalyysissa lasketaan yrityksen oikaistuista tilinpäätöksistä tunnuslukuja, jotka kuvaavat yrityksen toteutunutta taloudellista tilaa ku-

ten kannattavuutta, kasvua ja velkaantumista. Tunnuslukuanalyysissä kuvataan joko yksittäistä arvon muodostumisen tekijää tai useampien tekijöiden välisiä suhteita ja ajallista kehitystä. Tunnuslukuanalyysin tunnusluvut voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin sen mukaan, mitä ominaisuutta ne yrityksestä kuvaavat:

- yrityksen toiminnan laajuus ja sen kehitys
- toiminnan kannattavuus
- toiminnan tehokkuus
- yrityksen rahoituksellinen asema ja rahoitusrakenne
- maksuvalmius.

(Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 103.)

Yrityksen toiminnan laajuutta voidaan arvioida monella eri tavalla. Tyypillisimpiä mittareita laajuuden arvioimisessa ovat liikevaihto, taseen loppusumma, osakepääoman markkina-arvo ja työntekijöiden määrä. Kasvu on myös yksi toiminnan laajuuden kehitystä kuvaava mittari. Tyypillisiä kasvua kuvaavia tunnuslukuja ovat liikevaihdon kasvu, taseen kehitys, markkina-arvon muutos ja työntekijöiden määrän muutos. Kasvua voidaan pitää toiminnan kehityksen onnistumisessa tärkeänä mittarina. Kasvun avulla yritys kehittää potentiaalia tulevaisuuden kannattavuudelle. Esimerkiksi markkinaosuuden kasvu kertoo, kuinka yritys on menestynyt markkinoilla verrattuna kilpailijoihinsa ja korostaa yrityksen suhteellista markkina- ja hinnoitteluvoimaa. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 105.)

Toiminnan kannattavuus on tärkein edellytys menestyvälle yritykselle. Kannattavuutta voidaan mitata joko absoluuttisena lukuina tai suhteutettuna tulos- tai taselaskelman eriin. Tunnuslukuanalyysissä käytetään yleensä suhteellisia tunnuslukuja, joista yleisimpiä ovat sijoitetun pääoman tuotto prosentti, oman pääoman tuotto prosentti ja liikevoittoprosentti. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 106.) Näitä tunnuslukuja käytetään tarkemmin läpi pääluvussa 4.

Toiminnan tehokkuuden tunnusluvut mittaavat pääsääntöisesti jonkin pääomaerän kierto nopeutta. Mitä korkeammaksi kierto nopeus saadaan, sitä vähemmän yrityksen pääomaa sitoutuu samankokoisen liikevaihdon aikaansaamiseksi. Mitä vähemmän yrityksen pääomaa sitoutuu saman liikevaihdon aikaansaamiseksi, sitä paremmin pääoma tuottaa. Tehokas pääomien käyttö on oleellista yrityksen jatkuvuuden ja kannattavuuden kannalta. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 107.)

Yrityksen rahoituksellisen aseman ja rahoitusrakenteen tunnusluvut kertovat siitä, miten yritystoiminta on rahoitettu. Pääsääntöisesti yritykset rahoittavat toimintaansa joko omalla pääomalla tai vieraalla pääomalla. Oma pääoma on yleensä yritykselle se turvallisempi vaihtoehto. Omaa pääomaa ei tarvitse maksaa takaisin, eikä se sisällä ylimääräisiä kuluja. Vieras pääoma pitää maksaa sovitusti takaisin ja yritys sitoutuu myös maksamaan lainasta korkoja tuloksesta riippumatta. Yrityksen jatkuvuuden kannalta on

oleellista mieltä, milloin toimintaa kannattaa rahoittaa omalla pääomalla ja milloin lainarahalla. Riskialttiilla toimialoilla, joiden toiminta perustuu lähinnä tulevaisuuden odotuksiin, tulisi painottaa rahoitusrakenteessa omaa pääomaa. Vakaammat ja nykyiseen toimintaan nojaavat yritykset voivat käyttää turvallisemmin vierasta pääomaa rahoitusrakenteessaan. Yleisimpiä rahoituksellisen aseman tunnuslukuja ovat mm. nettovelkaantumisaste ja omavaraisuusaste. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 108–109.) Näitä tunnuslukuja tarkastellaan tarkemmin pääluvussa 4.

Maksuvalmiuden tunnusluvut mittaavat yrityksen kykyä hoitaa lyhyen aikavälin maksuvelvoitteensa. Hyvä maksuvalmius takaa sen, että yritys pystyy harjoittamaan liiketoimintaansa häiriöttä. Mutta jos maksuvalmius on liian hyvä, muuttuu se yritykselle rasitteeksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yrityksen rahat lepäävät kassassa ja siellä ne eivät tuota yritykselle mitään. Keskeisimpiä maksuvalmiuden tunnuslukuja ovat quick ratio ja current ratio. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 110.) Näihin palataan tarkemmin pääluvussa 4.

3.5 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysi yhdistää tunnuslukuanalyysin antamaan kuvaan myös muuta kuin numeerisia tilinpäätöstietoja. Tilinpäätösanalyysissä voidaan ottaa huomioon esimerkiksi yrityksen oma strategian ja tulevaisuuden näkymien analysointi. Tällaista informaatiota löytyy usein toimitusjohtajan katsauksesta. Tilinpäätösanalyysissä katse siis suunnataan myös yrityksen tulevan menestymisen arviointiin. (Kallunki 2014, 202-203.)

Tilinpäätösanalyysillä on keskeinen tehtävä yrityksen taloudellisen tilan arvioinnissa ja päätöksenteossa siksi, että se paljastaa yrityksen taloudellisen tilan eri ulottuvuudet. Sen perusteella voi helposti arvioida esimerkiksi yrityksen kannattavuutta, kasvua ja maksuvalmiutta. Tilinpäätösanalyysi myös mahdollistaa eri yritysten vertailun keskenään. (Kallunki 2014, 13.)

Tilinpäätösanalyysin ydintehtävä on mitata ja tarkastella kriittisesti yrityksen kannattavuutta, rahoitusta ja taloudellisia toimintaedellytyksiä tilinpäätösinformaation pohjalta. Yrityksen kannattavuutta voidaan tarkastella esimerkiksi arvioimalla yrityksen tuloksen riittävyttä. Yrityksen vakavaraisuutta voidaan tarkastella arvioimalla yrityksen pitkän aikavälin rahoitusrakenteeseen liittyviä riskejä. Maksuvalmiutta tarkastellessa on tavoitteena selvittää yrityksen lyhyen aikavälin rahoituksen riittävyttä ja riskejä. (Niskanen & Niskanen 2003, 8.)

Tilinpäätösanalyysi on tärkeä tiedonlähde kaikille yrityksen sidosryhmille, jotka tarvitsevat tietoa yrityksen taloudellisesta tilasta. Esimerkiksi yritykseen varojaan sijoittaneille osakkeenomistajille tilinpäätökset ovat tärkein tiedonlähde. Tilinpäätöksistä selviää, kuinka kannattavaa yrityksen liiketoiminta on ja minkälaisia riskejä siihen liittyy. Osakkeenomistajan tuotto

muodostuu yrityksen arvonnoususta, sekä mahdollisesti jaettavista osingoista. Ainoastaan kannattavan yrityksen osakkeen arvo nousee, ja vain kannattava yritys pystyy jakamaan osinkoja. Joten on selvää, että osakkeenomistajat hyödyntävät tilinpäätöksistä saatavaa informaatiota arvioidessaan yrityksestä tulevaisuudessa saatavaa osinkovirtaa tai tehdessään mahdollisia osto- tai myyntipäätöksiä. (Kallunki 2014, 15.)

Yrityksen lainoittajat ja tavarantoimittajat tarvitsevat myös tilinpäätösanalyysistä saatavia tietoja, mutta hieman eri syistä. Koska velkasitoumukset ovat konkurssitilanteessa suojatummassa asemassa kuin esimerkiksi osakkeenomistajat, lainoittajia ja tavarantoimittajia tilinpäätösanalyysissä kiinnostaa erityisesti yrityksen kyky maksaa laskunsa ajallaan ja yrityksen omaisuuden realisointiarvo mahdollisessa rahoituksellisessa kriisissä. Tätä prosessia kutsutaan luottokelpoisuuden arvioimiseksi. Yrityksen luottokelpoisuuden arviointiin vaikuttavat monet tilinpäätöksestä mitattavat ominaisuudet kuten velkaisuus, maksuvalmius ja kannattavuus. (Kallunki 2014, 16.)

4 TUNNUSLUVUT

Tunnusluvut kuvaavat tavallisesti yrityksen taloudellisia toimintaedellytyksiä. Tunnuslukuja käytetään myös yrityksen kehityskaaren selvittämisessä ja kuvaamisessa. Tunnuslukujen avulla voidaan myös poistaa koon vaikutus yritysten välisessä vertailussa, jolloin se mahdollistaa luotettavamman vertailun saman toimialan muihin yrityksiin. Tunnuslukuja lasketaan yrityksen oikaistuista tilinpäätöksistä ja niiden avulla saadaan arvokasta tietoa yrityksen taloudellisesta asemasta. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 171.) Seuraavaksi esitellään tilinpäätösanalyysissä käytettäviä maksuvalmiuden, kannattavuuden ja omavaraisuuden tunnuslukuja.

4.1 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmius tarkoittaa yrityksen kykyä selviytyä liiketoimintansa juoksevien kulujen hoitamisesta ajallaan. Maksuvalmiutta voidaan mitata sekä staattisilla että dynaamisilla mittareilla. Staattiset mittarit tarkastelevat maksuvalmiutta tietyllä hetkellä ja niissä verrataan nopeasti rahaksi muutettavan omaisuuden suhdetta lyhytaikaisiin velkoihin. Dynaamiset mittarit tarkastelevat liiketoiminnan tulorahoituksen riittävyttä maksuvelvoitteiden hoitamiseen tilikauden aikana. (Yritystutkimus Ry 2017, 74.)

Quick ratio, jota kutsutaan myös happotestiksi, mittaa yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista veloistaan pelkällä rahoitusomaisuudellaan. Tunnusluku siis mittaa yrityksen kassavalmiutta ja rahoituspuskurien tilaa. Yrityksellä on oltava myös riittävä rahoituspuskuri yllättävien menojen varalle. Jos tunnusluvun arvoksi saadaan vähintään 1, silloin yrityksen rahoitusomaisuus kattaa kaikki lyhytaikaiset velat. (Alma Talent n.d.)

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus - osatuloutuksen saamiset}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma - lyhytaikaiset saadut ennakot}}$$

Kuva 2. Quick ratio (Yritystutkimus Ry 2017, 74.).

Yritystutkimus Ry on määrittänyt Quick ratio tunnusluvulle ohjearvot. Jos tunnusluvun arvo on yli 1, voidaan sitä pitää hyvänä. Tyydyttävän arvosaanan saa, jos tunnusluvun arvo on 0,5–1. Jos tunnusluvun arvo on alle 0,5, voidaan sitä pitää heikkona. (Yritystutkimus Ry 2017, 75.)

Current ratio mittaa myös yrityksen maksuvalmiutta, mutta tässä tarkasteluperspektiivi on hieman pidempi kuin quick ratioissa. Current ratioissa nopeasti rahaksi muutettaviksi eriksi luetaan myös vaihto-omaisuus. Vaihto-omaisuuden arviointiin liittyy aina epävarmuutta, joka on syytä huomioida lukua tarkastellessa. Huomioitavaa on myös se, että tunnusluku

kuvaa yrityksen maksuvalmiutta tilinpäätöshetkellä, mutta maksuvalmius voi vaihdella voimakkaasti tilikauden aikana. (Yritystutkimus Ry 2017, 75.)

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Kuva 3. Current ratio (Yritystutkimus Ry 2017, 75.)

Yritystutkimus Ry on määrittänyt current ratio tunnusluvulle ohjearvot. Jos tunnusluvun arvo on yli 2, voidaan sitä pitää hyvänä. Tyydyttävän arvosaan saa, jos tunnusluvun arvo on 1–2. Jos tunnusluvun arvo on alle 1, voidaan sitä pitää heikkona. (Yritystutkimus Ry 2017, 75.)

4.2 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattavuus on yrityksen tärkein toimintaedellytys ja se kuvaa liiketoiminnan taloudellista tulosta. Kannattavuutta voidaan mitata absoluuttisilla tai suhteellisilla mittareilla. Absoluuttiset mittarit tarkastelevat kannattavuutta yksinkertaisesti liiketoiminnan tuottojen ja kulujen erotuksena. Suhteelliset mittarit tarkastelevat voiton suhdetta liiketoimintaan sijoitettuun pääomaan nähden. (Yritystutkimus Ry 2017, 63.)

Myyntikate kertoo koko yrityksen yhteenlasketun myynnin kannattavuudesta. Tätä tunnuslukua käytetään yleisesti vain tukku- ja vähittäiskaupassa. Tuotannollisille yrityksille myyntikattea ei voida pelkästä tilinpäätöstiedoista laskea, koska nykyisin tuloslaskelmassa ei enää erotella kuluja muuttuviin ja kiinteisiin. (Alma Talent n.d.)

$$\text{Myyntikate} = \text{Liikevaihto} - \text{ainekulut} - \text{ulkopuoliset palvelut}$$

$$\text{Myyntikate \%} = \frac{100 * \text{Myyntikate}}{\text{Liikevaihto}}$$

Kuva 4. Myyntikate ja myyntikateprosentti (Yritystutkimus Ry 2017, 63.)

Virallisessa tuloslaskelmassa käyttökate ei esitetä, mutta oikaistussa tuloslaskelmassa se kerrotaan. Käyttökate saadaan, kun liiketulokseen lisätään poistot ja arvonalentumiset. Käyttökateprosentti taas näyttää yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen poistoja ja rahoituseriä. Käyttökatteet vaihtelevat suuresti eri toimialoilla, joten käyttökateprosentti on vertailukelpoinen vain saman toimialan yritysten kesken. Käyttökateprosentin vertailukelpoisuutta toimialan sisälläkin voi heikentää se, että osa yrityksistä omistaa tuotantovälineensä ja osa vuokraa ne. Tuotantovälineensä

omistava yritys näyttää kulunsa tuloslaskelmassa poistoina ja rahoituskuluina käyttökateen jälkeen, kun taas vuokraava yritys näyttää kulunsa liiketoiminnan muina kuluina, jotka huonontavat käyttökateä. (Yritystutkimus Ry 2017, 64.)

Käyttökate = Liiketulos + poistot ja arvonalenemiset

$$\text{Käyttökate \%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}}$$

Kuva 5. Käyttökate ja käyttökateprosentti (Yritystutkimus Ry 2017, 64.)

Oman pääoman tuotto prosentti kertoo yrityksen kyvystä tuottaa lisäarvoa omistajien yhtiöön sijoittamalle pääomalle. ROE on yksi tärkeimmistä sijoittajien käyttämistä kannattavuuden mittareista. Oman pääoman tuotto prosenttin tavoitetaso määräytyy omistajien asettamien tuottovaatimusten mukaan. (Mattila 2018)

$$\text{Oman pääoman tuotto \%} = \frac{\text{Nettotulos (12kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin tilikaudella} * 100}$$

Kuva 6. Oman pääoman tuotto prosentti (Yritystutkimus Ry 2017, 68.)

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti on suhteellisen kannattavuuden mittari. Se mittaa tuottoa, joka on saatu yritykseen sijoitetulle korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle. Kun sijoitetun pääoman tuotto prosentti on vähintään yrityksen vieraasta pääomastaan suorittaman keskimääräisen rahoituskuluprosentin suuruinen, voidaan tunnuslukua pitää välttävänä. (Yritystutkimus Ry 2017, 68.)

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto \%} = \frac{100 * (\text{nettotulos} + \text{rahoitustulos} + \text{verot 12kk})}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}}$$

Sijoitettu pääoma = Oma pääoma + korolliset velat
(Sijoitettu pääoma lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona)

Kuva 7. Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (Yritystutkimus Ry 2017, 67.)

Leppiniemen ja Kykkäsen (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 174) mukaan sijoitetun pääoman tuotto prosentille voidaan antaa seuraavat ohjearvot. Jos tunnusluvun arvo on yli 15 prosenttia, voidaan sitä pitää hyvänä. Tyydyttävän arvosanan saa, jos tunnusluvun arvo on 0–15 prosenttia. Jos tunnusluvun arvo on negatiivinen, voidaan sitä pitää heikkona.

4.3 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuus kuvaa yrityksen pääomarakennetta, eli sitä miten yrityksen omaisuus on rahoitettu. Rahoitus voidaan jakaa kahteen osaan, vieraaseen pääomaan ja omaan pääomaan. Keskeistä onkin kiinnittää huomiota, oman pääoman ja vieraan pääoman keskinäiseen suhteeseen. Mitä korkeampi oman pääoman suhde on, sitä vakavaraempi yritys on. (Yritystutkimus Ry 2017, 69.)

Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, tappionsietokykyä sekä kykyä selvitä sitoumuksistaan pitkällä tähtäimellä. Lyhyesti sanottuna, omavaraisuusaste kertoo, kuinka paljon yhtiön omaisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Mitä parempi omavaraisuusaste, sitä vakaammalla pohjalla yritystoiminta on. (Yritystutkimus Ry 2017, 69.)

Yrityksen taseessa olevat omat varat, ovat yrityksen pushuri mahdollisia tappioita vastaan. Mikäli tappiopuskurit ehtyvät liian pieniksi, voi yritys joutua vaikeuksiin ja yksikin huono vuosi voi koitua kohtaloksi. Matala omavaraisuusaste ei yksinään tarkoita sitä, että yritys olisi menossa konkurssiin. Yritys tulee toimeen matalammallakin omavaraisuusasteella, jos yritystoiminta on tarpeeksi kannattavaa ja vakaata. Mutta jos kannattavuus heikkenee, voi tulla ongelmia. Hyvin nopeasti voidaan ajautua tilanteeseen, jolloin ei enää selvitä vieraiden pääomien maksuvelvoitteista. (Alma Talent n.d.)

Korkean omavaraisuusasteen omaavat yritykset kestävät suhdannevaihteita paremmin. Laskusuhdanteessa tai taantumassa korkean omavaraisuusasteen omaava yritys kestää heikentyneitä kannattavuutta huomattavasti pidempään kuin heikomman omavaraisuuden yritys. (Alma Talent n.d.)

$$\text{Omavaraisuusaste \%} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma - saadut ennakot}} * 100$$

Kuva 8. Omavaraisuusaste (Yritystutkimus Ry 2017, 69.)

Nettovelkaantumisaste kuvaa nimensä mukaisesti yrityksen velkaantuneisuutta. Tunnusluku mittaa yrityksen korollisen nettovelan ja oikaistun oman pääoman suhdetta. (Alma Talent n.d.) Yrityksen velkoihin lasketaan myös pääomalainat, vaikka ne tilapäisesti olisivatkin korottomia. Jos nettovelkaantumisasteen tunnusluvun arvo on alle 1, sitä voidaan pitää hyvänä. Mikäli tunnusluvun arvo on miinusmerkkinen johtuen yrityksen negatiivisesta omasta pääomasta, on tunnusluvun arvo heikko. (Yritystutkimus Ry 2017, 71.)

$$\text{Net gearing} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma - rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oikaistu oma pääoma}}$$

$$+ \text{ Pitkäaikainen vieras pääoma ilman saatuja ennakoita}$$

$$+ \text{ Korolliset lyhytaikaiset velat}$$

$$+ \text{ Muut sisäiset korolliset velat}$$

$$= \text{Korollinen vieras pääoma}$$

Kuva 9. Nettovelkaantumisaste (Yritystutkimus Ry 2017, 71.)

Vieraan pääoman takaisinmaksuaika mittaa kuinka monessa vuodessa yritys pystyisi maksamaan kaikki korolliset velkansa käyttämällä sen hetkistä tulorahoitusta. Tunnuslukua katsottaessa on otettava huomioon, että hyvin harvoin tulorahoitusta voidaan kokonaisuudessaan käyttää velkojen lyhentämiseen. Yleisen vertailupohjan tunnusluvun arvolle saa yritysten markkinoilta saamien lainojen keskimääräisistä laina-ajoista. Mikäli tunnusluku on heikko vuodesta toiseen, voidaan yrityksen velan-hoitokykyä pitää heikkona. (Alma Talent n.d.)

$$\text{Vieraan pääoman takaisinmaksuaika} = \frac{\text{Sijoitettu vieras pääoma}}{\text{Rahoitustulos (12kk)}}$$

$$\text{Rahoitustulos} = \text{Nettotulos} + \text{poistot ja arvonalentumiset}$$

Kuva 10. Vieraan pääoman takaisinmaksuaika (Yritystutkimus Ry 2017, 75.)

5 TILINPÄÄTÖSANALYYSI KOHDEYRITYKSELLE

Tilinpäätösanalyysin tekeminen aloitetaan oikaisemalla yrityksen viralliset tilinpäätökset. Tilinpäätöksen oikaisu tehtiin Excel-taulukkolaskentaohjelmalla. Koska kyseessä on pieni kuljetusalan yksityinen elinkeinonharjoittaja, oikaisusta selvittiin kohtalaisen pienellä vaivalla. Yrityksellä ei siis ole esimerkiksi aine- tai tarvikevarastoja ollenkaan.

Yrityksen virallisia tilinpäätöksiä oikaistiin mm. tekemällä laskennalliset palkkorjaukset, liikevaihtoa ja myyntisaamisia oikaistiin epävarmoilla myyntisaamisilla, mainostulot oikaistiin liiketoiminnan muiksi tuotoiksi sekä epävarmoja myyntisaamisia kirjattiin luottotappioiksi. Esimerkiksi yksi lasku jo vuonna 2015 konkurssiin menneeltä yritykseltä roikkui vielä vuoden 2017 tilinpäätöksen myyntisaamisissa. Maksua tästä laskusta tuskin tullaan enää saamaan. Alla olevissa kuvissa (kuva 10 ja kuva 11) näkyy kohdeyrityksen oikaistut tilinpäätökset.

	2017	2016	2015
Liikevaihto	165 941,87	205 886,54	228 013,51
Liiketoiminnan muut tuotot	1 591,00	2 787,50	814,50
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	167 532,87	208 674,04	228 828,01
Aine ja tarvikkeikäyttö	-19 166,42	-21 281,08	-26 160,92
Ulkopuoliset palvelut	-1 064,38	-32,26	-228,08
Henkilöstökulut	-40 235,72	-70 370,20	-112 142,45
Laskennallinen palkkorjaus	-30 000,00	-30 000,00	-30 000,00
Liiketoiminnan muut kulut	-19 197,93	-16 758,13	-16 879,11
Valmisteveraston muutos			
Käyttökate	57 868,42	70 232,37	43 417,45
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 086,27	-9 970,20	-13 293,54
Arvonlentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä			
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset			
Liiketulos	41 782,15	60 262,17	30 123,91
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista			
Muut korko- ja rahoitustuotot	0,02	1,82	42,69
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-2 864,01	-1 636,59	-3 050,70
Kurssierot			
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset			
Välittömät verot	-14 830,72	-17 687,76	-13 218,95
Nettotulos	24 087,44	40 939,64	13 896,95
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Konserniavustus			
Kokonaistulos	24 087,44	40 939,64	13 896,95
Poistoeron muutos			
Veroperusteisten varausten muutos	11 659,71	3 145,80	-4 048,62
Laskennallinen palkkorjaus	30 000,00	30 000,00	30 000,00
Tilikauden oikaistu tulos	65 747,15	74 085,44	39 848,33

Kuva 11. Kohdeyrityksen oikaistu tuloslaskelma

Oikaistu tase	2017	2016	2015
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	48 258,81	29 910,40	39 880,60
Muut aineelliset hyödykkeet			
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	48 258,81	29 910,40	39 880,60
Pysyvät vastaavat yhteensä	48 258,81	29 910,40	39 880,60
Vaihtuvat vastaavat			
Myyntisaamiset	29 624,73	9 849,37	22 580,87
Muut saamiset	3 647,28	1 533,47	4 135,26
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	33 272,01	11 382,84	26 716,13
Rahat ja rahoitusarvopaperit	35,65	80,19	4 810,29
Vastaavaa yhteensä	81 566,47	41 373,43	71 407,02
Vastattavaa			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	- 39 596,91	- 51 812,90	- 24 155,14
Yksityisnostot tilikauden aikana	- 43 677,08	- 66 141,25	- 67 671,63
Tilikauden tulos	65 747,15	74 085,44	39 848,33
Taseen oma pääoma yhteensä	- 17 526,84	- 43 868,71	- 51 978,44
Kertynyt poistoero			
Veroperusteiset varaukset	7 886,97	19 546,68	22 692,48
Poistoero ja varaukset yhteensä	7 886,97	19 546,68	22 692,48
Oman pääoman oikaisut			
Oikaistu oma pääoma yhteensä	- 9 639,87	- 24 322,03	- 29 285,96
VIERAS PÄÄOMA			
Lainat rahoituslaitoksilta	54 648,34	35 396,28	47 100,18
Muut pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	54 648,34	35 396,28	47 100,18
Laskennallinen verovelka			
Pakolliset varaukset			
Leasingvastuut			
Korolliset lyhytaikaiset velat	30 779,94	22 983,47	21 701,72
Saadut ennakot			
Ostovelat	1 845,92	2 483,22	9 175,04
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	3 932,14	4 832,49	22 716,04
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	36 558,00	30 299,18	53 592,80
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	91 206,34	65 695,46	100 692,98
Vastattavaa yhteensä	81 566,47	41 373,43	71 407,02

Kuva 12. Kohdeyrityksen oikaistu tase

5.1 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi

Alla olevat prosenttilukumuotoiset tuloslaskelmat ja taseet (kuva 12 & kuva 13) sekä prosenttilukumuotoiset trendianalyysit (kuva 14 & 15) on tehty excel-tilukkolaskentaohjelmalla yrityksen oikaistuista tilinpäätöksistä.

	2017	2016	2015
Liikevaihto	100 %	100 %	100 %
Liiketoiminnan muut tuotot	0,96 %	1,35 %	0,36 %
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	100,96 %	101,35 %	100,36 %
Aine ja tarvikkeiden käyttö	11,55 %	10,34 %	11,47 %
Ulkopuoliset palvelut	0,64 %	0,02 %	0,10 %
Henkilöstökulut	24,25 %	34,18 %	49,18 %
Laskennallinen palkkorjaus	18,08 %	14,57 %	13,16 %
Liiketoiminnan muut kulut	11,57 %	8,14 %	7,40 %
Valmisteveraston muutos			
Käyttökate	34,87 %	34,11 %	19,04 %
Suunnitelman mukaiset poistot	9,69 %	4,84 %	5,83 %
Arvonlaskennan pysyvien vastaavien hyödykkeistä			
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset			
Liiketulos	25,18 %	29,27 %	13,21 %
Tuotot osuiksista ja muista sijoituksista			
Muut korko- ja rahoitustuotot	0,00 %	0,00 %	0,02 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	1,73 %	0,79 %	1,34 %
Kurssierot			
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset			
Välittömät verot	8,94 %	8,59 %	5,80 %
Nettotulos	14,52 %	19,88 %	6,09 %
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Konserniajastus			
Kokonaistulos	14,52 %	19,88 %	6,09 %
Poistoeron muutos			
Veroperusteisten varausten muutos	7,03 %	1,53 %	1,78 %
Laskennallinen palkkorjaus	18,08 %	14,57 %	13,16 %
Tilikauden oikaistu tulos	39,62 %	35,98 %	17,48 %

Kuva 13. Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma

Prosenttilukumuotoista tuloslaskelmaa tarkasteltaessa huomataan, että yritys on tuhlannut tilikauden oikaistun tuloksen tilikaudesta 2015 tilikauteen 2016. Yritys on onnistunut parantamaan oikaistua tulostaan myös tilikaudesta 2016 tilikauteen 2017. Samansuuntaista kehitystä on huomattavissa myös yrityksen käyttökatteessa. Kun tarkastellaan lähemmin yrityksen toiminnan kuluja, huomataan, että tilikaudella 2015 henkilöstökulut ovat kattaneet melkein puolet koko yrityksen liikevaihdosta ja se onkin ylivoimaisesti yrityksen suurin kuluerä. Yritys on kuitenkin pystynyt supistamaan henkilöstökuluja sekä tilikaudella 2016 että 2017. Tilikaudella 2017, henkilöstökulut ovatkin vain noin 24 prosenttia suhteutettuna liikevaihtoon. Tämä selittää hyvin pitkälti sen, miksi yritys on pystynyt parantamaan tulostaan (suhteutettuna liikevaihtoon) näin huomattavasti tilikautena 2016 ja 2017.

Liiketoiminnan muut kulut ovat hieman kasvaneet tasaisesti tilikaudesta 2015 tilikauteen 2017. Aine ja tarvikkeiden käyttö sekä ulkopuoliset palvelut ovat pysyneet aika samalla tasolla tilikaudesta 2015 tilikauteen 2017. Laskennallinen palkkorjaus on euromääräisesti sama jokaisella tilikaudella, joten sen osuuden nousemisesta jokaisella tilikaudella ei voida päätellä muuta kuin, että liikevaihto on tippunut jokaisella tilikaudella.

Oikaistu tase	2017	2016	2015
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	59,17 %	72,29 %	55,85 %
Muut aineelliset hyödykkeet			
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	59,17 %	72,29 %	55,85 %
Pysyvät vastaavat yhteensä	59,17 %	72,29 %	55,85 %
Vaihtuvat vastaavat			
Myyntisaamiset	36,32 %	23,81 %	31,62 %
Muut saamiset	4,47 %	3,71 %	5,79 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	40,79 %	27,51 %	37,41 %
Rahat ja rahoitusarvopaperit	0,04 %	0,19 %	6,74 %
Vastaavaa yhteensä	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Vastattavaa			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	-48,55 %	-125,23 %	-33,83 %
Yksityisnostot tilikauden aikana	-53,55 %	-159,86 %	-94,77 %
Tilikauden tulos	80,61 %	179,07 %	55,80 %
Taseen oma pääoma yhteensä	-21,49 %	-106,03 %	-72,79 %
Kertynyt poistoero			
Veroperusteiset varaukset	9,67 %	47,24 %	31,78 %
Poistoero ja varaukset yhteensä	9,67 %	47,24 %	31,78 %
Oman pääoman oikaisut			
Oikaistu oma pääoma yhteensä	-11,82 %	-58,79 %	-41,01 %
VIERAS PÄÄOMA			
Lainat rahoituslaitoksilta	67,00 %	85,55 %	65,96 %
Muut pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	67,00 %	85,55 %	65,96 %
Laskennallinen verovelka			
Pakolliset varaukset			
Leasingvastuut			
Korolliset lyhytaikaiset velat	37,74 %	55,55 %	30,39 %
Saadut ennakot			
Ostovelat	2,26 %	6,00 %	12,85 %
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	4,82 %	11,68 %	31,81 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	44,82 %	73,23 %	75,05 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	111,82 %	158,79 %	141,01 %
Vastattavaa yhteensä	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Kuva 14. Prosenttilukumuotoinen tase

Prosenttilukumuotoista tasetta tarkastellessa huomataan hyvin nopeasti, että kovin vakavaraisesta yrityksestä ei ole kyse. Taseen vastattavaa puolella yrityksen oma pääoma on negatiivinen jokaisella tilikaudella. Parempaan suuntaan ollaan kuitenkin menossa, koska vuoden 2017 tilinpäätöshetkellä, oikaistu oma pääoma on vain -11,82 prosenttia, kun esimerkiksi vuonna 2016 se oli -58,79 prosenttia ja vuonna 2015 -41,01 prosenttia taseen vastattavaa puolesta. Koska kyseessä on yksityinen elinkeinonharjoittaja, on oman pääoman negatiivisuus mahdollinen. Vastaavasti yrityksen oikaistu vieras pääoma on tilinpäätöshetkellä vuonna 2017 111,82 prosenttia. Aiempina vuosina oikaistun vieraan pääoman osuus koko taseen vastattavaa puolesta on vielä suurempi. Tämä kertoo siitä, että koko yrityksen omaisuus on rahoitettu vieraalla pääomalla jokaisella tarkkailujakson tilikaudella. Tästä voidaan päätellä, että käytännössä yrittäjä on elänyt yli varojensa. Kun tarkastellaan yksityisnostoja tilikauden aikana, niin huomataan, että yrittäjä on tilikaudella 2015 nostanut 94,77 prosenttia koko

taseen vastattavaa puolen loppusummasta. Peruspääoman ollessa jo valmiiksi negatiivinen ja tilikauden voiton ollessa vain 55,80% taseen vastattavaa puolen loppusummasta. Tämä onkin johtanut siihen, että tilikaudella yrityksen peruspääoman negatiivisuus nousi jo -125,23 prosenttiin. Tästä huolimatta yksityisöt tilikaudella 2016 ovat -159,86 prosenttia. Luvut kuulostavat hurjilta, mutta myös tilikauden tulos vuodelle 2016 on 179,07 prosenttia taseen loppusummasta. Tilikaudella 2017 yksityisnostot ovat enää -53,55 prosenttia taseen loppusummasta.

	2017	2016	2015
Liikevaihto	72,78 %	90,30 %	100 %
Liiketoiminnan muut tuotot	195,33 %	342,23 %	100,00 %
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	73,21 %	91,19 %	100,00 %
Aine ja tarvikkeiden käyttö	73,26 %	81,35 %	100,00 %
Ulkopuoliset palvelut	466,67 %	14,14 %	100,00 %
Henkilöstökulut	35,88 %	62,75 %	100,00 %
Laskennallinen palkkorjaus	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Liiketoiminnan muut kulut	113,74 %	99,28 %	100,00 %
Valmisteveraston muutos			
Käyttökate	133,28 %	161,76 %	100,00 %
Suunnitelman mukaiset poistot	121,01 %	75,00 %	100,00 %
Arvonlantumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä			
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset			
Liiketulos	138,70 %	200,05 %	100,00 %
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista			
Muut korko- ja rahoitustuotot	0,05 %	4,26 %	100,00 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	93,88 %	53,65 %	100,00 %
Kurssierot			
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset			
Välittömät verot	112,19 %	133,81 %	100,00 %
Nettotulos	173,33 %	294,59 %	100,00 %
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Konserniajastus			
Kokonaistulos	173,33 %	294,59 %	100,00 %
Poistoeron muutos			
Veroperusteisten varausten muutos	-287,99 %	-77,70 %	100,00 %
Laskennallinen palkkorjaus	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Tilikauden oikaistu tulos	164,99 %	185,92 %	100,00 %

Kuva 15. Tuloslaskelman trendianalyysi

Tuloslaskelman trendianalyysia tarkastellessa huomataan, että yrityksen liikevaihto on hieman laskenut jokaisella tarkkailujakson tilikaudella. Tämä on luonnollisesti ei toivottu suunta kasvuhaluiseksi yritykselle. Liiketoiminnan muut tuotot ovat nousseet reippaasti tilikaudesta 2015, mutta prosenttumuotoisesta tilinpäätöksestä voidaan todeta, että niiden osuus koko liikevaihdosta on todella pieni.

Tilikauden oikaistua tulosta tarkastellessa huomataan, että vaikka yrityksen liikevaihto on tippunut, niin tulos on parantunut huomattavasti tilikaudesta 2015. Tilikaudella 2016 yritys on melkein tuplannut tilikauden tuloksensa edelliseen tilikauteen verrattuna. Tilikaudella 2017 oikaistu tulos on laskenut hieman edelliseen tilikauteen verrattuna. Käyttökate tarkastellessa on havaittavissa samansuuntainen liike. Käyttökatteeseen sisältyvät henkilöstökulut ovat eritoten laskeneet huomattavasti. Tilikaudella 2017 ne ovat enää 35,88 prosenttia verrattuna tilikauden 2015 henkilöstökuluihin. Prosenttumuotoisesta tilinpäätöksestä voitiin jo todeta, että henkilös-

tökulut ovat ylivoimaisesti suurin kuluerä kohdeyritykselle, joten tämä hyvin pitkälti selittää yrityksen parantuneen tuloksen. Myös aine ja tarvikkäytön kuluerä on laskenut tasaisesti tilikaudesta 2015. Ulkopuolisten palvelujen käytössä on nähtävissä huomattava kasvu tilikaudella 2017, mutta prosenttimuotoisesta tilinpäätöksestä on nähtävissä, että kyseessä on kokonaistuloksen kannalta olemattoman pieni erä.

Muut korko- ja rahoitustuotot ovat pudonneet lähes nolnaan verrattuna tilikauteen 2015, mutta prosenttimuotoisesta tilinpäätöksestä nähdään, että kyseessä ei ole tuloksen kannalta olennainen erä. Myöskään korkokulut ja muut rahoituksen kulut erä ei ole olennainen tuloksen kannalta. Veroja yritys on maksanut hieman enemmän kuin tilikaudella 2015, mutta tämä on luonnollinen seuraus parantuneesta tuloksesta.

Oikaistu tase	2017	2016	2015
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	121,01 %	75,00 %	100,00 %
Muut aineelliset hyödykkeet			
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	121,01 %	75,00 %	100,00 %
Pysyvät vastaavat yhteensä	121,01 %	75,00 %	100,00 %
Vaihtuvat vastaavat			
Myyntisaamiset	131,19 %	43,62 %	100,00 %
Muut saamiset	88,20 %	37,08 %	100,00 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	124,54 %	42,61 %	100,00 %
Rahat ja rahoitusarvopaperit	0,74 %	1,67 %	100,00 %
Vastaavaa yhteensä	114,23 %	57,94 %	100,00 %
Vastattavaa			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	163,93 %	214,50 %	100,00 %
Yksityisnostot tilikauden aikana	64,54 %	97,74 %	100,00 %
Tilikauden tulos	164,99 %	185,92 %	100,00 %
Taseen oma pääoma yhteensä	33,72 %	84,40 %	100,00 %
Kertynyt poistoero			
Veroperusteiset varaukset	34,76 %	86,14 %	100,00 %
Poistoero ja varaukset yhteensä	34,76 %	86,14 %	100,00 %
Oman pääoman oikaisu			
Oikaistu oma pääoma yhteensä	32,92 %	83,05 %	100,00 %
VIERAS PÄÄOMA			
Lainat rahoituslaitoksilta	116,03 %	75,15 %	100,00 %
Muut pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	116,03 %	75,15 %	100,00 %
Laskennallinen verovelka			
Pakolliset varaukset			
Leasingvastuut			
Korolliset lyhytaikaiset velat	141,83 %	105,91 %	100,00 %
Saadut ennakot			
Ostovelat	20,12 %	27,06 %	100,00 %
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	17,31 %	21,27 %	100,00 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	68,21 %	56,54 %	100,00 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	90,58 %	65,24 %	100,00 %
Vastattavaa yhteensä	114,23 %	57,94 %	100,00 %

Kuva 16. Taseen trendianalyysi

Taseen trendianalyysia tarkastellessa huomataan, että taseen loppusummassa on tapahtunut isoja muutoksia tarkkailujakson aikana. Tilikaudella 2016 taseen loppusumma on tippunut 58 prosenttiin tilikaudesta 2015. Tilikaudella 2017 taseen loppusumma nousee 114 prosenttiin verrattuna tilikauteen 2015.

Koneet ja kalusto erää tarkastellessa huomataan, että tilikaudella 2016 autoista on vain tehty evl:n sallimat 25 prosentin maksimipoistot. Tilikaudella 2017 on hankittu uutta kalustoa tai uusittu vanhaa, koska erän arvo on tällöin suurimmillaan koko tarkkailujaksolla.

Myyntisaamiset ovat selvästi tarkkailujakson korkeimmillaan tilikauden 2017 tilinpäätöshetkellä. Toimeksiantajan toteamat (Yritys X, haastattelu 8.6.2018) kuljetusalan yrittäjien maksuvaikeudet ja pitkittyneet maksuajat näkyvät selvästi myös kohdeyrityksen taseen trendianalyysistä.

Entuudestaan tiedetään, että yrityksen peruspääoma on negatiivinen. Trendianalyysia tarkastellessa huomataan, ettei peruspääoman kehityskään ole ollut erityisen positiivista. Tilikaudella 2016 negatiivinen peruspääoma on tuplaantunut, mutta tilikaudella 2017 negatiivista peruspääomaa on saatu hieman pienennettyä. Tilikauden tulos on noussut huomattavasti tilikaudella 2016, mutta jo tilikaudella 2017 tuloskehitys ottaa hieman takapakkia. Yrittäjän yksityisnostot tilikauden aikana ovat tippuneet pitkin tarkkailujaksoa.

Yrityksen veroperusteiset varaukset ovat tippuneet huomattavasti tarkkailujakson aikana. Kohdeyrityksen veroperusteiset varaukset koostuvat ainoastaan toimintavarauksesta. Kun yrityksen palkkakulut ovat supistuneet huomattavasti pitkin tarkkailujaksoa, joudutaan myös toimintavarausta purkamaan. Toimintavaraus voi olla maksimissaan 30 prosenttia palkoista, jotka on maksettu viimeisen 12 kuukauden aikana tilikauden päätymisestä (Verohallinto 2017).

Yrityksen pitkäaikaisen vieraan pääoman kehitys on samansuuntainen kuin Koneet ja kalusto erällä. Korolliset lyhytaikaiset velat ovat kasvaneet huomattavasti tarkkailujakson aikana. Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat ovat pudonneet huomattavasti tilikaudella 2016 ja pysyneet suurinpiirtein samalla tasolla tilikaudella 2017.

5.2 Tunnusluvut ja analysointi

Tunnuslukuanalyysin yhteydessä tehtävän toimialavertailun tiedot on haettu Finnveralta. Finnvera on Suomen valtion omistama erityisrahoitusyhtiö. Yritys tarjoaa yrityksille lainoja, takauksia, pääomasijoituksia sekä viennitakuita. Yritys julkaisee myös toimialakohtaisia tilinpäätöstilastoja omassa toimialapalvelussaan.

Alla olevissa taulukoissa (taulukko 3, taulukko 4, taulukko 5 & taulukko 6) esitetään kohdeyrityksen lasketut tunnusluvut ja tilinpäätöstiedot toimialoilta: 53200 Muu posti-, jakelu- ja kuriiritoiminta (v.2015), sekä 4941 Tielikenteen tavarankuljetus (v.2015, v.2016 ja ennuste vuodelle 2017).

Yrityksen liikevaihto on laskenut vuosi vuodelta vertailukausina. Huomattavan laskun liikevaihdossa tilikaudella 2017 aiheutti suuren alihankintasopimuksen loppuminen tilikauden 2016 lopulla. Pudotus voisi olla suurempikin, mutta menetettyä liikevaihtoa ollaan saatu paikattua uusilla pienemmillä sopimuksilla. Tilikauden 2017 lopussa yritys sai uuden suuren alihankintasopimuksen, joka ei vielä näy tilikauden 2017 liikevaihdossa. (Yritys X, haastattelu 8.6.2018)

Taulukko 2. Kohdeyrityksen liikevaihdon muutos

	2017	2016	2015
Liikevaihto	167532,9	208674,04	228828,01
Liikevaihdon muutos%	-19,72 %	-8,81 %	

Käyttökate kertoo, kuinka paljon yrityksen liikevaihdosta jää katetta, kun siitä vähennetään yrityksen toimintakulut. Käyttökateprosentti tekee tunnusluvusta vertailukelpoisen eri vuosien ja yritysten välillä.

$$\text{Käyttökate} = \text{Liiketulos} + \text{poistot ja arvonalenemiset}$$

$$\text{Käyttökate \%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}}$$

Taulukko 3. Finnveran toimialavertailu käyttökate% (Finnvera n.d.)

Kohdeyritys	2017	2016	2015
Käyttökate	57 868 €	70 232 €	43 417 €
Käyttökate %	34,54	33,66	18,97
Muu posti-, jakelu- ja kuriiritoiminta			
Yläkvartiili			19,9
Mediaani			15,1
Alakvartiili			5,3
Havainnot			17 kpl
Tieliikenteen tavarankuljetus			
Yläkvartiili	e 15,4	18	19,7
Mediaani	e 10,2	11,8	11,8
Alakvartiili	e 4,3	4,8	6,6
Havainnot	89 kpl	236 kpl	374 kpl

Finnveran toimialavertailussa tilikaudella 2015 kohdeyritys asettuu selkeästi mediaanin yläpuolelle molemmilla toimialoilla, mutta jää kuitenkin niukasti yläkvartiilin alimman arvon alapuolelle. Tilikaudella 2016 kohde-

yritys yltää selkeästi yläkvartiiliin. Yrityksen käyttökate paranee entisestään tilikaudelle 2017, jolloin se myös yltää selkeästi yläkvartiiliin. Verrattuna muihin toimialan yrityksiin voidaan todeta, että kohdeyrityksen käyttökate on erinomaisella tasolla.

Yrityksen käyttökate on parantunut vuosi vuodelta, erityisesti tilikaudella 2016. Suurilta osin tämä 14,7% nousu saatiin aikaseksi uudelleen järjestelmällä ajoja, joiden ansiosta palkkakustannuksissa saatiin aikaiseksi merkittävä säästö. (Yritys X, haastattelu 8.6.2018)

Liiketulos kertoo kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista jää yritykselle ennen rahoituseriä ja veroja. Nettotulos saadaan, kun liiketulokseen lisätään tuloslaskelman rahoitustuotot ja vähennetään rahoituskulut sekä verot. (Alma talent a.d.)

Taulukko 4. Finnveran toimialavertailu Liiketulos% (Finnvera n.d.)

Kohdeyritys	2017	2016	2015
Liiketulos %	24,94	28,88	13,16
Muu posti-, jakelu- ja kuriiritoiminta			
Yläkvartiili			17,6
Mediaani			9,8
Alakvartiili			3,4
Havainnot			17 kpl
Tieliikenteen tavarankuljetus			
Yläkvartiili	e 7,2	9,1	9,6
Mediaani	e 3,4	4	4,8
Alakvartiili	e 0,3	0,8	1
Havainnot	89 kpl	236 kpl	374 kpl

Taulukko 5. Finnveran toimialavertailu Nettotulos% (Finnvera n.d.)

Kohdeyritys	2017	2016	2015
Nettotulos %	14,38	19,62	6,07
Muu posti-, jakelu- ja kuriiritoiminta			
Yläkvartiili			13,7
Mediaani			5,7
Alakvartiili			1,1
Havainnot			17 kpl
Tieliikenteen tavarankuljetus			
Yläkvartiili	e 4,4	6	6,4
Mediaani	e 2	2,2	2,7
Alakvartiili	e -1,4	-0,5	0
Havainnot	89 kpl	236 kpl	374 kpl

Muu posti-, jakelu- ja kuriiritoiminta toimialan yrityksiin verrattaessa, kohdeyrityksen liike-tulosprosentti sekä nettotulosprosentti asettuvat mediaanin yläpuolelle, mutta jäävät yläkvartiiliin alimman arvon alapuolelle tilikaudella 2015.

Tieliikenteen tavarankuljetusalan yrityksiin verrattaessa, kohdeyrityksen liike-tulosprosentti ylittää yläkvartiiliin jokaisella tilikaudella. Tilikaudella 2015 yrityksen nettotulosprosentti on mediaanin yläpuolella, mutta jää alle yläkvartiiliin alimman arvon. Tilikausilla 2016 ja 2017 yrityksen nettotulosprosentti ylittää yläkvartiiliin.

Tilikaudella 2016 saavutettu huomattava nousu sekä liike-tulosprosentissa että nettotulosprosentissa saavutettiin järjestelemällä ajoja uudelleen, jonka avulla saatiin merkittäviä säästöjä palkkakustannuksissa. Tilikauden 2017 pudotus johtuu suurilta osin tilikauden 2016 lopussa päättyneestä suuresta alihankintasopimuksesta. (Yritys X, haastattelu 8.6.2018) Vertailtaessa tunnuslukuja muihin toimialan yrittäjiin voidaan todeta, että kohdeyrityksen liiketoiminta kannattaa hyvin. Kohdeyritys on onnistunut parantamaan kannattavuuttaan vuosi vuodelta, kun taas tieliikenteen tavarankuljetusyritysten kannattavuus on heikentynyt.

Taulukko 6. Kohdeyrityksen Current ratio

	2017	2016	2015
Current ratio	0,91	0,38	0,50

Current ratio mittaa yrityksen maksuvalmiutta. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käytiin myös läpi Yritystutkimus Ry:n määrittämät Current ratio tunnusluvun ohjearvot. Jos tunnusluvun arvo on alle 1, voidaan sitä pitää heikkona. Kun tarkastellaan kohdeyrityksen Current ratio tunnuslukua tilikausilla 2015 – 2017, voidaan todeta, että tunnusluvun arvo on heikko jokaisella tilikaudella. Kehitystä parempaan suuntaan on kuitenkin tapahtunut.

Taulukko 7. Kohdeyrityksen omavaraisuusaste

	2017	2016	2015
Omavaraisuusaste	-11,82 %	-58,79 %	-41,01 %

Kohdeyrityksen omavaraisuusastetta tarkastellessa huomataan, että tunnusluvut ovat negatiiviset tarkkailujakson jokaisella tilikaudella. Tunnuslukujen negatiivisuus johtuu yrityksen negatiivisesta peruspääomasta. Opinnäytetyön teoriaosuudessa aiemmin todettiin, että jos omavaraisuusasteen tunnusluku on negatiivinen johtuen negatiivisesta omasta pääomasta, on tunnusluvun arvo heikko. Tunnusluvun arvo on siis heikko jokaisella tarkkailujakson tilikaudella.

Nettovelkaantumisaste kuvaa yrityksen velkaantuneisuutta. Tunnusluvulla mitataan yrityksen korollisen nettovelan ja pääoman suhdetta. Kohdeyri-

tyksen negatiivisesta pääomasta johtuen myös tunnusluvut ovat negatiivisia. Jos yrityksen nettovelkaantumisasasteen tunnusluku on negatiivinen johtuen negatiivisesta pääomasta, on tunnusluvun arvo silloin heikko.

Koska kyseessä on yksityinen elinkeinonharjoittaja, yrityksen negatiivinen peruspääoma johtunee yrittäjän yksityisotoista. Yrittäjällä ei ole erillistä tiliä yritystä varten, vaan kaikki maksuliikenne kulkee hänen yksityistilinsä kautta, jolloin helposti saatetaan elää yli varojen.

Taulukko 8. Kohdeyrityksen nettovelkaantumisasaste

	2017	2016	2015
Nettovelkaantumisasaste (net gearing)	-8,86	-2,40	-2,19

Sijoitetun pääoman tuotto (ROI) mittaa yrityksen suhteellista kannattavuutta. Tunnusluku siis kertoo, paljonko saadaan tuottoa yritykseen sijoitetulle korolliselle vieraalle pääomalle.

Taulukko 9. Finnveran toimialavertailu ROI (Finnvera n.d.)

Kohdeyritys	2017	2016	2015
Sijoitettu korollinen vieras pääoma	85 428 €	58 380 €	68 802 €
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	58,11	94,77	
Muu posti-, jakelu- ja kuriiritoiminta			
Yläkvartiili			87,5
Mediaani			15,4
Alakvartiili			8,2
Havainnot			17 kpl
Tieliikenteen tavarankuljetus			
Yläkvartiili	e 22,8	27,3	28,1
Mediaani	e 10,6	10,5	13
Alakvartiili	e 1,7	3,5	3,3
Havainnot	89 kpl	236 kpl	374 kpl

Finnveran toimialavertailussa kohdeyritys asettuu molempina tilikausina selvästi vertailuyritysten yläkvartiiliin. Voidaan siis todeta, että yritys tuottaa sijoitetulle korolliselle pääomalleen erittäin hyvää tuottoa.

Tilikaudella 2017 yritys menettää ison alihankintasopimuksen ja liikevaihto putoaa merkittävästi. Tilikauden 2017 lopussa yritys sai kuitenkin uuden ison sopimuksen, jonka takia yritys joutui ottamaan lisää lainaa kalustohankintoja varten. (haastattelu 8.6.2018) Pudonnut liikevaihto ja lisääntynyt vieras pääoma näkyvät myös selvästi kyseisen tilikauden sijoitetun pääoman tuoton tunnusluvussa.

Vieraan pääoman takaisinmaksuaika kertoo kuinka monessa vuodessa yritys pystyisi maksamaan kaiken korollisen velkansa takaisin käyttämällä nykyistä tulorahoitustaan.

Taulukko 10. Kohdeyrityksen vieraan pääoman takaisinmaksuaika.

	2017	2016	2015
Vieraan pääoman takaisinmaksuaika	2,13	1,15	2,53

Tällä hetkellä yritys pystyisi maksamaan kaiken korollisen velkansa takaisin 2,13 vuodessa. Tulos on hyvä. Yrityksen korollinen vieras pääoma koostuu lähes täysin kaluston hankintaan otetuista veloista. Näiden velkojen keskimääräinen takaisinmaksuaika on noin 5 vuotta.

6 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli analysoida kuljetusalalla toimivan lähetti-palveluyrityksen taloudellista tilannetta ja kehitystä vuosien 2015–2017 välisenä aikana. Toimeksiantajan mukaan (Yritys X, haastattelu 8.6.2018) yrityksessä on tapahtunut paljon muutoksia vuosien 2015–2017 välisenä aikana. Suurin osa näistä muutoksista on nähtävissä myös numeroiden valossa yrityksen tilinpäätöksistä ja lasketuista tunnusluvuista.

Tunnuslukuja analysoimalla ja vertailemalla niitä muihin tavarankuljetus-alan yrityksiin voidaan todeta, että kohdeyrityksen toiminta kannattaa hyvin. Toimialavertailussa tilikaudella 2015, yritys sijoittui kannattavuuden tunnuslukujen osalta pääsääntöisesti mediaanin yläpuolelle, mutta kuitenkin yläkvartiiliin alimman luvun alapuolelle. Tilikausilla 2016 ja 2017, kun yrityksen kulurakennetta oltiin saatu huomattavasti kevennettyä, sijoittui se kannattavuuden tunnuslukujen osalta poikkeuksetta yläkvartiiliin alimman luvun yläpuolelle. Vaikka kohdeyrityksen liikevaihto on tippunut jokaisella tilikaudella vuodesta 2015 vuoteen 2017, on sen käyttökate ja nettotulos suhteutettuna liikevaihtoon vastaavasti nousset jokaisella tilikaudella. Yritys on pystynyt parantamaan kannattavuutta huomattavasti. Prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä ja trendianalyysistä oli helppo todeta, että tämä johtuu henkilöstökulujen merkittävästä supistumisesta. Tilikaudella 2015 henkilöstökulut olivat melkein 50 prosenttia liikevaihdosta, kun taas tilikaudella 2017 ne olivat noin 24 prosenttia. Trendianalyysistä huomattiin, henkilöstökulut olivat tippuneet noin 64 prosenttia verrattuna tilikauden 2015 henkilöstökuluihin.

Yrityksen vieraan pääoman määrä on kasvanut tilikaudesta 2015 tilikauteen 2017. Prosenttilukumuotoisesta taseesta nähtiin, että pahimmillaan tilanne on ollut tilikaudella 2016, jolloin tilinpäätöshetkellä vieraan pääoman määrä oli 158,79 prosenttia suhteutettuna taseen loppusummaan. Yrityksellä on paljon vierasta pääomaa kiinni kalustossa, mutta koska liiketoiminta kannattaa niin hyvin, tuottaa se sijoitetulle vieraalle pääomalle myös erinomaista tuottoa. Vieraan pääoman takaisinmaksuaika on myös erinomaisella tasolla. Yritys pystyi maksamaan kaiken korollisen velkansa reilussa kahdessa vuodessa pois, käyttämällä pelkästään tulorahoitustaan.

Kaikesta huolimatta yrityksen peruspääoma on negatiivinen jokaisella tarkkailujakson tilikaudella. Rahoituspuskurien totaalinen puuttuminen aiheuttaa sen, että yritys on erittäin riippuvainen tulorahoituksestaan. Jos esimerkiksi jokin kohdeyrityksen isompi asiakas joutuu maksuvaikeuksiin, eikä pysty maksamaan laskujaan ajallaan, niin se kyllä tulee hyvin nopeasti heijastumaan myös kohdeyrityksen maksukyvyssä. Riski joutua maksuvaikeuksiin tulevaisuudessa on suuri.

Yhteenvedona voitaisiin sanoa, että kyseessä on kannattavaa liiketoimintaa harjoittava tavarankuljetusalan yritys, jolla on omat ongelmansa. Yrityksen käyttökate ja nettokate ovat hyvällä tasolla, mutta ongelmia alkaa esiintyä, kun tarkastellaan yrityksen vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta. Yrityksen peruspääoma on negatiivinen ja käytännössä koko yrityksen omaisuus on rahoitettu vieraalla pääomalla. Rahoituspuskurien totaalinen puute tekee yrityksestä erittäin riippuvaisen tulorahoituksestaan. Tähän kun vielä yhdistetään jo ennestään heikko maksuvalmius, niin voidaan todeta, että yritystoiminnassa on isoja riskejä ja tulevaisuudessa ongelmia voi olla edessä.

Tulevaisuudessa yrityksen tulisi ehdottomasti kiinnittää huomiota vakavaraisuutensa parantamiseen. Yrityksen jatkuvuuden kannalta, tämän pitäisi olla tärkeysjärjestyksessä numero yksi. Se ei ole ongelma, että yritys ottaa lainaa kalustohankintoja varten. Se on täysin normaalia ja kuljetusalalla varsinkin useimmiten pakollista, koska kalusto on kallista. Mutta suotavaa olisi, että yrittäjä itse hiukan rajoittaisi omaa rahankäyttöään. Suosittelisin yrittäjää avaamaan itselleen erillisen pankkitilin henkilökohtaisia menoja varten. Yrittäjä voisi nostaa itselleen tietyn summan ”palkkaa” kuukaudessa henkilökohtaiselle tilille, jonka kautta hän sitten hoitaisi kaikki yksityismenonsa. Ylimääräinen raha jäisi yrityksen tilille rahoituspuskuriksi tulevaisuuden varalle. Näin yrityksen maksukyky parantuisi ajan myötä huomattavasti.

Yrityksen tulisi myös keskittyä liikevaihdon kasvattamiseen. Vaikka yritys onkin pystynyt parantamaan tulostaan kulurakennettaan supistamalla, ei kulujen supistamista voi jatkaa loputtomiin. Jos yrityksen liikevaihto jatkaa tippumistaan samaa tahtia, niin viiden vuoden kuluttua siitä ei ole mitään mainitsemisen arvoista jäljellä. Joten liiketoiminnan jatkuvuuden kannalta on olennaista saada käännettyä liikevaihto nousujohteiseksi.

Yhtiömuodon muuttaminen toiminimestä osakeyhtiöksi voisi olla myös yritykselle verotuksen kannalta edullisempi vaihtoehto. Tämä tosin vaatisi tarkempia laskelmia, jotka eivät kuulu tähän opinnäytetyöhön. Mutta kehoittaisin yrittäjää keskustelemaan asiasta oman kirjanpitäjänsä kanssa.

LÄHTEET

Alma Talent (n.d.). Tunnuslukuopas. Haettu 20.8.2018 osoitteesta
<https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas>

Autoliikenteen työnantajaliitto Ry (n.d.). Suomi elää pyörillä. Haettu 25.8.2018 osoitteesta
http://www.alt.fi/fin/kuljetusala_suomessa/

Finnvera (n.d.). Finnveran tilinpäätöstilastot. Haettu 25.8.2018 osoitteesta
<http://www2.toimialaonline.fi/>

Ikäheimo, S., Laitinen, K., Laitinen, T. & Puttonen, V. (2014). *Yrityksen taloushallinto tänään*. Vaasa: Vaasan Yritysinformaatio Oy.

Ikäheimo, S., Malmi, T. & Walden, R. V. (2016). *Yrityksen laskentatoimi*. haettu 3.11.2018 osoitteesta
[https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/JADBHXGUG#kohta:Yrityksen\(\(20\)laskentatoimi\(\(20\)\)](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/JADBHXGUG#kohta:Yrityksen((20)laskentatoimi((20)))

Kallunki, J. (2014). *Tilinpäätösanalyysi*. Helsinki: Alma Talent Oy.

Kirjanpitolaki 1997/1336. Haettu 7.9.2018 osoitteesta
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Laki kirjanpitolain muuttamisesta 2015/1620. Haettu 30.8.2018 osoitteesta
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151620>

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. (2015). *Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta*. Helsinki: Talentum media Oy

Mattila, A. (2018). Tilinpäätöksen tunnuslukuanalyysi, moodle. HAMK.

Niskanen, J. & Niskanen, M. (2003). *Tilinpäätösanalyysi*. Helsinki: Edita.

Osakeyhtiölaki 2006/624. Haettu 20.10.2018 osoitteesta
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L8P5>

Rekola-Nieminen, L. (2016). Kirjanpitokoulu, osa 4: Tuloslaskelma – PMA:n mukaiset liitetiedot sekä tuloslaskelma- ja tasekaavat. Haettu 26.8.2018 osoitteesta
<https://tilisanomat.fi/koulut/kirjanpitokoulu-koulut/kirjanpitokoulu-osa-4-tuloslaskelma-pman-mukaiset-liitetiedot-seka-tuloslaskelma-ja-tase-kaavat>

Taloushallintoliitto (2016). Uudistettu kirjanpitolaki astui voimaan. Haettu 26.8.2018 osoitteesta

<https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/kirjanpitolakia-uudistetaan>

Tomperi, S. (2017). *Käytännön kirjanpito*. Keuruu: Edita Publishing Oy.

Valtioneuvoston asetus kirjanpitoasetuksen muuttamisesta 2015/1752. Haettu 7.9.2018 osoitteesta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151752>

Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 2015/1753. Haettu 17.10.2018 osoitteesta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151753#Pidp446591760>

Verohallinto. (2017). Toimintavaraus. Haettu 21.11.2018 osoitteesta

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tulo-verotus/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/toimintavaraus/>

Yritystutkimus Ry. (2017). *Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi*. Helsinki: Gaudeamus Oy.

HAASTATTELUT

Yritys X. (2018). Opinnäytetyön toimeksiantaja, Yritys X tmi. Haastattelu 8.6.2018.

Kohdeyrityksen virallinen tuloslaskelma vuosilta 2015-2017

Lähettilpalvelu [REDACTED]		TULOSLASKELMA		
Y-tunnus [REDACTED]		1.1.2017	1.1.2016	1.1.2015
Rahayksikkö EURO		- 31.12.2017	- 31.12.2016	- 31.12.2015
LIIKEVAIHTO		167 532,87	212 945,84	228 993,55
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana		-19 166,42	-21 281,08	-26 160,92
Ulkopuoliset palvelut		-1 064,38	-32,26	-228,08
Materiaalit ja palvelut yhteensä		-20 230,80	-21 313,34	-26 389,00
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot		-31 486,00	-49 942,27	-82 963,82
Henkilösivukulut				
Eläkekulut		-8 935,09	-18 844,52	-20 978,61
Muut henkilösivukulut		185,37	-1 583,41	-8 200,02
Henkilöstökulut yhteensä		-40 235,72	-70 370,20	-112 142,45
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-16 086,27	-9 970,20	-13 293,54
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		-16 086,27	-9 970,20	-13 293,54
Liiketoiminnan muut kulut		-14 760,59	-16 758,13	-16 879,11
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		76 219,49	94 533,97	60 289,45
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muilta		0,02	1,82	42,69
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Muille		-2 864,01	-1 636,59	-3 050,70
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-2 863,99	-1 634,77	-3 008,01
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS-SIIRTOJA JA VEROJA		73 355,50	92 899,20	57 281,44
Tilinpäätössiirrot				
Verotusperusteisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		11 659,71	3 145,80	-4 048,62
Tilinpäätössiirrot yhteensä		11 659,71	3 145,80	-4 048,62
Tuloverot				
Tilikauden verot		-14 830,72	-17 687,76	-13 218,95
Tuloverot yhteensä		-14 830,72	-17 687,76	-13 218,95
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		70 184,49	78 357,24	40 013,87

Kohdeyrityksen virallinen tase vuosilta 2015-2017

V A S T A A V A A	2017	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	48 258,81	29 910,40	39 880,60
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	48 258,81	29 910,40	39 880,60
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	48 258,81	29 910,40	39 880,60
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Saamiset			
Lyhytaikaiset			
Myyntisaamiset	34 062,07	14 121,17	22 746,41
Muut saamiset			14,37
Lainasaamiset			2 106,06
Siirtosaamiset	3 647,28	1 533,47	2 014,83
Lyhytaikaiset yhteensä	37 709,35	15 654,64	26 881,67
Rahat ja pankkisaamiset	35,65	80,19	4 810,29
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	37 745,00	15 734,83	31 691,96
VASTAAVAA YHTEENSÄ	86 003,81	45 645,23	71 572,56
V A S T A T T A V A A			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	-39 596,91	-51 812,90	-24 155,14
Yksitystililt tilikaudella	-43 677,08	-66 141,25	-67 671,63
Tilikauden voitto (tappio)	70 184,49	78 357,24	40 013,87
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	-13 089,50	-39 596,91	-51 812,90
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
Verotusperusteiset varaukset	7 886,97	19 546,68	22 692,48
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ	7 886,97	19 546,68	22 692,48
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta	54 648,34	35 396,28	47 100,18
Pitkäaikainen yhteensä	54 648,34	35 396,28	47 100,18
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta	19 888,90	12 216,00	11 917,73
Ostovelat	1 845,92	2 483,22	9 175,04
Muut velat	10 891,04	10 767,47	9 783,99
Siirtovelat	3 932,14	4 832,49	22 716,04
Lyhytaikainen yhteensä	36 558,00	30 299,18	53 592,80
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	91 206,34	65 695,46	100 692,98
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	86 003,81	45 645,23	71 572,56

Kohdeyrityksen oikaistu tuloslaskema vuosilta 2015-2017

	2017	2016	2015
Liikevaihto	165 941,87	205 886,54	228 013,51
Liiketoiminnan muut tuotot	1 591,00	2 787,50	814,50
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	167 532,87	208 674,04	228 828,01
Aine ja tarvikkeikäyttö	-19 166,42	-21 281,08	-26 160,92
Ulkopuoliset palvelut	-1 064,38	-32,26	-228,08
Henkilöstökulut	-40 235,72	-70 370,20	-112 142,45
Laskennallinen palkkorjaus	-30 000,00	-30 000,00	-30 000,00
Liiketoiminnan muut kulut	-19 197,93	-16 758,13	-16 879,11
Valmistevaraston muutos			
Käyttökate	57 868,42	70 232,37	43 417,45
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 086,27	-9 970,20	-13 293,54
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä			
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset			
Liiketulos	41 782,15	60 262,17	30 123,91
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista			
Muut korko- ja rahoitustuotot	0,02	1,82	42,69
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-2 864,01	-1 636,59	-3 050,70
Kurssierot			
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset			
Välittömät verot	-14 830,72	-17 687,76	-13 218,95
Nettotulos	24 087,44	40 939,64	13 896,95
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Konserniavustus			
Kokonaistulos	24 087,44	40 939,64	13 896,95
Poistoeron muutos			
Veroperusteisten varausten muutos	11 659,71	3 145,80	-4 048,62
Laskennallinen palkkorjaus	30 000,00	30 000,00	30 000,00
Tilikauden oikaistu tulos	65 747,15	74 085,44	39 848,33

Kohdeyrityksen oikaistu tase vuosilta 2015-2017

Oikaistu tase	2017	2016	2015
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	48 258,81	29 910,40	39 880,60
Muut aineelliset hyödykkeet			
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	48 258,81	29 910,40	39 880,60
Pysyvät vastaavat yhteensä	48 258,81	29 910,40	39 880,60
Vaihtuvat vastaavat			
Myyntisaamiset	29 624,73	9 849,37	22 580,87
Muut saamiset	3 647,28	1 533,47	4 135,26
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	33 272,01	11 382,84	26 716,13
Rahat ja rahoitusarvopaperit	35,65	80,19	4 810,29
Vastaavaa yhteensä	81 566,47	41 373,43	71 407,02
Vastattavaa			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	- 39 596,91	- 51 812,90	- 24 155,14
Yksityisnostot tilikauden aikana	- 43 677,08	- 66 141,25	- 67 671,63
Tilikauden tulos	65 747,15	74 085,44	39 848,33
Taseen oma pääoma yhteensä	- 17 526,84	- 43 868,71	- 51 978,44
Kertynyt poistoero			
Veroperusteiset varaukset	7 886,97	19 546,68	22 692,48
Poistoero ja varaukset yhteensä	7 886,97	19 546,68	22 692,48
Oman pääoman oikaisut			
Oikaistu oma pääoma yhteensä	- 9 639,87	- 24 322,03	- 29 285,96
VIERAS PÄÄOMA			
Lainat rahoituslaitoksilta	54 648,34	35 396,28	47 100,18
Muut pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	54 648,34	35 396,28	47 100,18
Laskennallinen verovelka			
Pakolliset varaukset			
Leasingvastuut			
Korolliset lyhytaikaiset velat	30 779,94	22 983,47	21 701,72
Saadut ennakot			
Ostovelat	1 845,92	2 483,22	9 175,04
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	3 932,14	4 832,49	22 716,04
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	36 558,00	30 299,18	53 592,80
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	91 206,34	65 695,46	100 692,98
Vastattavaa yhteensä	81 566,47	41 373,43	71 407,02